

LIITTOKOKOUSALOITTEET 2020

POLIITTISET ALOITTEET

1. Hämeen Keskustanuoret: Adoptioprosessin aloitusikärajaa laskettava

Tällä hetkellä perheen ulkopuolisen adoptioprosessin ikärajana on 25 vuoden ikä, johtuen esimerkiksi useista Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista. Käytännössä perheen ulkopuolisessa adoptioprosessissa kestää kuitenkin useita vuosia jo Suomen viranomaisten kanssa asioidessa, ja käytännössä adoptio on siten mahdollinen vasta noin 30-vuotiaalle.

Kaikki lapset ovat yhteiskunnalle arvokkaita, ja yhteiskunnan tulisi olla lapsimyönteinen ja tukea myös nuorten aikuisten lastenhankintaa. Lisäksi nuorten lapsettomuus on puheenaiheena tabu, ja adoptio on monelle ainut tapa perheen perustamiseen. Suomessa joka viides pariskunta kärsii tahattomasta lapsettomuudesta. Adoptioperheissä myös lasten ikäerot ovat prosessin pituudesta johtuen suuria, joka vaikuttaa lasten sosiaalisten taitojen kehittymiseen.

Hämeen Keskustanuoret esittää, että perheen ulkopuolisen adoptioprosessin aloittamis ikärajaa laskettaisiin 20 ikävuoteen kuitenkin siten että varsinainen adoptio voisi tapahtua vasta 25 vuoden iässä kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomi kärsii laskevasta syntyvyydestä ja joka viidennellä pariskunnalla on tahatonta lapsettomuutta. Keskustanuoret on jo aiemmin linjannut adoption saatavuuden helpottamisesta ja esimerkiksi Keskustanuorten Perhepoliittisessa linjapaperissa todetaan, että adoptioprosessin vaatimukset ovat liian raskaat. On kaikkien etu, että adoptio sujuu jouhevasti ja vanhemmuuteen valmiit vanhemmat saavat lapsen.

Ulkomailta tulevassa adoptiossa on kuitenkin huomioitava, että ulkomaisella viranomaisella voi olla Suomen linjoista riippumattomia periaatteita koskien adoptiovanhempien ikää.

2. Hämeen Keskustanuoret: Elinvoimaa syrjäseuduille erityistalousalueiden avulla

Suomessa tarvitaan lisää työtä ja työpaikkoja koko Suomen alueelle. Erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja rakennemuutosalueilla tarvitaan uusia yrityksiä. Hämeen Keskustanuoret esittää, että Suomeen perustettaisiin kokeiluhengessä erityistalousalueita syrjäisille alueille uusien työpaikkojen luomiseksi. Erityistalousalueella tarkoitetaan tässä maantieteellisesti rajattua aluetta, jossa esimerkiksi yritysten yhteisöverokanta tai yrityksiin kohdennettava sääntely olisi kevyempää kuin muualla. Verokertymää voitaisiin kasvattaa alueille tasapuolisella tavalla.

Erityistalousalueilla ongelmaksi voisi muodostua pyrkimys kiertää korkeampia veroja ja/tai sääntelyä. Riskinä olisi myös yritysten ja niiden mukana elinvoiman siirtyminen lähialueelta kyseisille alueille,

jolloin uusia työpaikkoja ei syntyisi vaan nykyisiä siirtyisi. Lisäksi olisi tarkkaan harkittava, millaisille alueille erityisalueita voitaisiin luoda.

Erityistalousalueiden toimimiselle tulisi asettaa selkeät ehdot. Esimerkiksi alueen edut olisivat saatavilla vain alueelle perustettavilla yrityksillä tai ehtona voisi olla myös uusi investointi alueelle. Alueiden tärkein tarkoitus olisi lisätä erityisesti kansainvälisten suuryritysten kiinnostusta investointeihin. Muutaman alueen kokeilu ja vertailu kansainvälisiin verrokkien esimerkiksi Iossa-Britanniassa ja Kiinassa toisi arvokasta lisätietoa konseptin soveltumisesta Suomen oloihin ja sen soveltuvuudesta koko maan elinvoiman lisäämiseksi.

Hämeen Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret ryhtyy ajamaan kokeilua kuvatun kaltaisten erityistalousalueiden kokeilusta alueiden työllisyys- ja talousvaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee erityistalousalueet erittäin hyödyllisenä välineenä erinäisten sosiaalisten ja taloudellisten uudistusten kokeiluun. Aloitteen henkimä kansallisen kokeilukulttuurin kehittyminen on kannatettava kehityssuunta, sillä se tuottaa paljon yhteiskunnallista hyvää mukanaan. Ensinnäkin, jokainen tieteellisin menetelmin seurattu yhteiskunnallinen ja taloudellinen kokeilu tuottaa uutta tietoa riippumatta siitä, onko itse kokeilu päämäärissään onnistunut (tai onko kokeilun tavoitetta edes määritetty...). Uusi tieto taas antaa kertyessään sekä virkamiehille että poliitikoille eväitä entistä parempien päätöksiä tekemiseen.

Toisaalta erityistalousalueen kaltaiset kokeilut voivat parhaassa tapauksessa tuottaa myös itsessään parempia toimintatapoja ja näin lisätä hyvinvointia sekä erityistalousalueen sisällä että myös myöhemmissä vaiheissa laajemmin koko maassa, kun erityistalousalueen menestyksestä johtuvat ulkoisvaikutukset levittäytyvät myös muualle valtakuntaan. Uudet, menestyksekkäiksi osoitetut toimintatavat voivat myös levitä käyttöön muualla ja alkaa tätä kautta hyödyttää myös muiden maakuntien asukkaita.

3. Kaakon Keskustanuoret: Maakuntamalli viimeisteltävä eduskunnan toisella kamarilla

Jo usean vuoden ajan Suomessa on yritetty viedä maaliin rakenteellisia uudistuksia sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä maakuntahallinnon osalta, joista jälkimmäinen on ollut keskustalle tärkeä uudistus. Keskustan ajamassa maakuntahallinnossa jokaiseen Suomen maakuntaan tulisi oma, vaaleilla valittu maakuntavaltuusto ylimmäksi alueelliseksi päätöksentekolimeksi. Tällaisen aluehallinnon vallan rajat ja maakuntien tehtävät määrittelee kuitenkin aina tulevaisuudessakin eduskunta lainsäädännöllä, joten maakuntien tasapuolinen vaikutus- ja äänivalta olisi turvattava ylimmällä tasolla lisäämällä Suomen eduskuntaan toinen kamari, tai siis paremminkin ylähuone.

Tämän ylähuoneen kokoonpanon olisi oltava sellainen, että jokaisella maakunnalla väkiluvusta huolimatta olisi saman verran edustajia, esimerkiksi kaksi kappaletta. Mikäli maakuntia tulee lopulta esimerkiksi 20, tarkoittaisi se 40:n uuden kansanedustajan valitsemista tasavertaisesti maakunnista. Alahuone olisi tuttuun tapaan nykyisten vaalipiirien pohjalta valittu, alueiden väkilukuun suhteutettu kamari. Jokainen laki vaatisi mennäkseen läpi määränemmistön kummassakin kamarissa, jolloin alueiden ääni ei hukkuisi, vaikka kaupungistuminen joskus kiihtyisi tolkkuttomaksi ja tyhjentäisi

Suomen periferian muutamiin keskuksiin. Alahuone, jonka voimasuhteiden perusteella valtioneuvosto koetettaisiin edelleen rakentaa hallituskoalitioina, ei voisi koskaan viedä läpi keskittämisen politiikkaan tähtäviä uudistuksia, ellei se tee kompromisseja ylähuoneen kanssa. Päätösten alueellinen tasa-arvo, alueiden elinvoima ja tulevaisuus tuleville sukupolville turvattaisiin pysyvästi vain perustamalla tällaisen alueiden kamarin kansan valitsemille valtiopäiville. Kaakon

Kaakon Keskustanuoret esittää, että maakuntamalli viedään maaliin täydentämällä Suomen eduskuntaa tasavertaisella maakuntaedustajien kamarilla.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Huoli vallan siirtymisestä yhä enemmän isompien väkilukujen alueille on aito, mutta ylimääräisen rataan lisääminen raskaaseen byrokratian koneistoon ei ole järkevää. Vuosina 1928-1990 suuri valiokunta toimi käytännössä tietynlaisena eduskunnan "ylähuoneena", tästä mallista kuitenkin luovuttiin hallituksen esityksestä vuonna 1990.

4. Pirkanmaan keskustanuoret: Tasearvot täsmäämään!

Kerta-alaskirjaus taseen pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden rakennuksista ja rakennelmista on sallittava kunnille. Tällä hetkellä erityisiä taloudellisia vaikeuksia aiheuttavat rakennukset, joita ei korjausvelkojen vuoksi olla voitu pitää kunnossa asianmukaisella tavalla. Tämä on johtanut kiusalliseen kierteeseen, missä rapistuvien rakennuksien arvo ei ole tasearvon kanssa millään tavalla samalla linjalla.

Tämän takia Pirkanmaan Keskustanuoret haluavat, että tietyllä varauksella joissain tilanteissa isommat kerta-alaskirjaukset olisivat sallittuja. Pirkanmaan Keskustanuoret uskovat, että hyvä ikäraja tällaiselle poistamiselle olisi 30 vuotta. Ehtoina tämän lisäksi tulisi olla selkeä käyttämättömyys ja huono kunto sekä selkeä yliarvostus taseessa.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen,

mutta allekirjoittaa sen huolen siitä, miten poistot voivat väärinkäytettynä vääristää yleistä kuvaa kuntatalouksien todellisesta tilasta. Tähän vaikuttaa omalta osaltaan kiihdyttävästi se, että kunnille ei ole tarjottu riittäviä keinoja vääristyneiden tasekirjausten kertakorjaamiseen, ja tämä on johtanut siihen, etteivät kuntien taseet nykyisellään edusta realitaloutta vaan ovat enemmänkin muodostuneet jossakin määrin kuvitteellisiksi.

5. Pirkanmaan keskustanuoret: Liikenteen päästöjen vähentäminen oikeudenmukaisesti biokaasun avulla

Ilmastonmuutos on sukupolvemme suurin ongelma. Suomella on maailman kunnianhimoisimmat tavoitteet päästä hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Pirkanmaan keskustanuoret haluavat

edistää hiilineutraaliuteen pääsemistä oikeudenmukaisesti edistämällä suomalaisen biokaasun paikallista tuotantoa ja kattavaa jakeluverkostoa.

Biokaasun valmistukseen sopivat yritysten ja teollisuuden biohajoavat jätteet, mm. laktoosittomien maitotuotteiden valmistuksessa ylijäävä laktoosi, kaupan pilaantuneet elintarvikkeet, kuluttajilta kertyneet biojätteet, jätevedenpuhdistamoiden lietteet, maatalouden lanta ja peltobiomassa.

Biokaasun jalostaminen liikennepolttoaineeksi onnistuu esimerkiksi valtionyhtiön tai tilojen omistaman osuuskunnan kautta. Pirkanmaan keskustanuorten mielestä pienten biokaasureaktoreita saaminen maa- ja karjatiloilta on erityisen tärkeää. EU ja valtio pystyisivät helposti tukemaan tiloja investointien kanssa. Valtio pystyisi tukemaan biokaasun valmistamista ja jakeluverkon laajennusta esimerkiksi ilmastorahaston avulla.

Paikallisen ja ympäristöystävällisen polttoaineen parempi ja helpompi saanti, saattaisi myös lisätä biopolttoaineiden käyttöä ja kysyntää.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Liittokokouksen hyväksymässä Keskustanuorten energiapoliittisessa ohjelmassa edellytetään luopumista maakaasun käytöstä liikennepolttoaineena. Tämä mahdollistaisi kaasuautojen vapauttamisen käyttövoimaverosta, mikä osaltaan kannustaisi kaasuautojen hankintaan, muuntamiseen ja käyttöön nykyistä enemmän. Työ- ja elinkeinoministeri Lintilän asettaman työryhmän tuloksena syntyi kansallinen biokaasuohjelma. Sen esittämänä pääkeinoina biokaasun yleistymiseen ovat jakeluverkoston tukeminen ja jakeluelvoite. Keskustanuoret suhtautuu varauksella jakeluelvoitteeseen niin kauan kuin maakaasua on saatavilla liikennekäyttöön. Uusiutuvan biokaasun käytön tulisi olla merkittävästi edullisempi vaihtoehto kuin fossiilisten käyttö.

Biokaasua voidaan käyttää myös esimerkiksi kaukolämpöjärjestelmissä, mikä edesauttaa päästötavoitteiden saavuttamista.

6. Pirkanmaan Keskustanuoret: Metsätalouden kannustinjärjestelmää on muutettava jatkuvaa kasvatusta tukevaksi

Pirkanmaan Keskustanuoret vaatii, että metsätalouden kannustinjärjestelmä päivitetään vastaamaan Euroopan ilmastotavoitteisiin. Jatkuva kasvatusta on yksityisen metsänomistajan kannalta kannattavaa pienten investointikustannusten ja tasaisen tuoton vuoksi.

Nykyisessä metsätalouden kannustinjärjestelmässä jatkuva kasvatusta on kuitenkin epärealistista asemassa tasaikäisrakenteisen metsänhoidon kanssa, sillä tuet korvaavat tasaikäisrakenteisen metsänhoidon suuria investointikustannuksia. Jotta kannustinjärjestelmä on linjassa ilmastotavoitteiden kanssa, nuoren metsän hoidon ja taimikon varhishoidon tuet olisi korvattava ympäristöpalvelukorvauksilla.

Ympäristöpalvelukorvaukset voivat olla esimerkiksi hiilinielujen ylläpitoa ja vahvistamista, suojele- ja luonnonhoitotoimenpiteitä, hyönteistuhojen ja kasvitautien torjumista sekä vesistökuormituksen vähentämistä.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee metsätalouden suuren merkityksen niin ilmastolle, kansantaloudelle kuin luonnon monimuotoisuudellekin. Metsänhoidon tulee olla paitsi kannattavaa, myös kestävä. Hyvin hoidettu metsä on taloudelle myönteinen ilmastoteko.

Metsätalouden kannustinjärjestelmä on suunniteltu siten, että sillä pyritään maksimoimaan puuston kasvu ja siten metsätalouden tulot. Mitä enemmän puusto kasvaa ja sitä pystytään hyödyntämään, sitä enemmän hiiltäkin sitoutuu.

Jatkuvan kasvatuksen malli on herättänyt viime vuosina runsaasti keskustelua ja mielipiteitä. Keskustanuoret ei vastusta mallia eikä kiellä sen hyviä puolia. Jatkuvaa kasvatusta on kuitenkin tutkittu toistaiseksi verrattain vähän eikä siitä ole riittävästi pitkän aikavälin kiistatonta tutkimustietoa, joten metsätalouden kannustinjärjestelmän uudelleenmuotoilu sen perusteella voisi käydä turhan raskaaksi ja riskeerata nykyisen järjestelmän toimivat osat.

Keskustanuoret antaa tukensa jatkuvan kasvatuksen tutkimiselle, muttei vielä tässä vaiheessa näe tarvetta tai edellytyksiä järjestelmätason muutoksille sen edistämiseksi.

7. Pirkanmaan Keskustanuoret: Pienpanimotoimintaa tuettava – ruokakaupoissa sallittava tilavuusprosenttiltaan 10% alkoholituotteet

Pirkanmaan keskustanuoret vaativat, että päivittäisruokakaupoissa tulisi voida myydä vahvuudeltaan 10 prosenttisia alkoholituotteita. Uudistus tukisi ennen kaikkea pienpanimoiden toimintaa, joiden tuotteiden lopullinen alkoholiprosentti saattaa vaihdella tuotannossa. Nykyinen 5,5 prosentin raja sulkee osan pienpanimoiden tuotteista ulkopuolelle ruokakauppamyynnistä.

Rajan nosto avaisi uusia mahdollisuuksia paikallisille yrittäjille: tällä hetkellä prosenttirajan ylittäviä tuotteita voitaisiin toimittaa myyntiin esimerkiksi oman alueen kauppiaalle. Rajan nosto 10 prosenttiin auttaisi myös perinteisen suomalaisen sahtikulttuurin elvyttämisessä. Sahti rekisteröitiin Euroopan unionin aidoksi perinteiseksi tuotteeksi vuonna 2002 ja sen tilavuusprosentti on keskimäärin 8.

Sallitun tilavuusprosentin noston myötä myös ruokakaupoissa myytävien viinien valikoimaa voitaisiin laajentaa, mikä vastaisi kuluttajien kysyntään ruokaviinien suhteen. Rajan nosto olisi kompromissi alkoholin myynnin vapauttamista vaativien ja nykytilanteeseen tyytyväisten intressien välillä.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Pirkanmaan Keskustanuoret uskovat kiertotalouden olevan varteenotettava vaihtoehto lineaariselle talousjärjestelmälle tulevaisuudessa. Tämän vuoksi Pirkanmaan Keskustanuoret vaativat Keskusta-puolueen profiloituvan entistä näkyvämmiin kiertotalouden kovaääniseksi kannattajaksi ja entistä hanakammin myös peräänkuuluttaa sen järkipäisyyttä; kiertotalouden tarjoamat liiketoimintamallit, joiksi Lacy ja Rutqvist kirjassaan *Waste to Wealth: The Circular Economy Advantage* (2015) nimeävät 1) Kiertävän tuotantoketjun 2) Palautumisen ja Kierrätyksen mallin 3) Tuotteiden eliniän pidentämisen mallin 4) Jaettujen alustojen mallin sekä 5) Tuote palveluna -mallit, ovat myös erittäin arkijärkisiä ratkaisuja. Erittäin *keskustalaisia* ratkaisuja.

Käytännössä Keskustan tulisi esimerkiksi löytää keino tukea kiertotalouden liiketoimintaa ja etsiä aktiivisesti ja näkyvästi ratkaisuja yhteiskunnallisella tasolla siihen, kuinka Suomi voi tulevaisuudessa olla mahdollisimman kiertotaloudellinen valtio. Myös Keskustan Kiertotalous-ohjelma voisi olla tervetullut avaus.

Lähteet:

Ellen MacArthur Foundation. (2015), "Towards a circular economy: Business rationale for an accelerated transition", saatavissa:
<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/towards-a-circular-economy-business-rationale-for-an-accelerated-transition>

Lacy, P., & Rutqvist, J. (2015). Waste to wealth : the circular economy advantage . Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten tavoite on jo pitkään ollut edistää bio- ja kiertotaloutta, säästävän fossiilitalouden sijaan. Tavoite on hyödyntää uusiutuvia raaka-aineita ja materiaaleja tehokkaasti ja kestävästi luonnonvaroja säästäen. Luonto on meille kumppani.

Suomen tulee olla kiertotalouden edelläkävijä.

10. Pirkanmaan keskustanuoret: Nuorisovaltuustoille puhe- ja läsnäolo-oikeus turvatuksi kunnanvaltuustossa, kunnanhallituksessa ja kunnan eri lautakunnissa kuntalain muutoksella

Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustossa, kunnanhallituksessa ja kunnan eri lautakunnissa vahvistaa nuorisovaltuuston asemaa merkittävästi kuntaorganisaatiossa. Kuntia vertailtaessa nuorisovaltuustojen asemat ovat hyvin erilaisia ja riippuvaisia kuntien halusta edistää nuorisovaltuuston roolia poliittisessa päätöksenteossa.

Tämä ongelma voidaan ratkaista yhtenäistämällä nuorisovaltuustojen asema kuntalain muutoksella, jossa määritellään nuorisovaltuustoille kattavasti ja yksiselitteisesti puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnaneritoimielimiin.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että nuorten ääni kuuluu kuntien päätöksenteossa kaikilla tasoilla ja kaikissa päätöksenteon vaiheissa. Suomen perustuslain ja nuorisolain mukaisesti kansanvaltaan kuuluu yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa oman elinympäristön kehittämiseen. Nuorten on siksikin saatava osallistua päätöksentekoon tasavertaisina kansalaisina. Kuntalain mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Kuitenkin Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton tutkimuksen mukaan nuorisovaltuustojen vaikutusmahdollisuudet vaihtelevat kunnittain. Keskustanuoret näkee, että yhtäläisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi ympäri Suomen tulee nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustoissa, kunnanhallituksessa ja lautakunnissa kirjata kuntalakiin. Lain kirjaus tekisi edustajien nimeämisestä velvoittavan. Keskustanuoret korostaa, että nuorisovaltuuston edustajaa koskevat samat velvollisuudet luottamuksellisuuden suhteen kuin kunnan luottamushenkilöitä. Yhteisistä pelisäännöistä onkin hyvä sopia yhdessä.

Nuorten on saatava osallistua päätöksentekoon tasavertaisina kansalaisina. Siksi Keskustanuoret myös kannattaa äänestysikärajan laskua 15 ikävuoteen.

11. Pirkanmaan keskustanuoret: Opintorahan määrää korotettava korkeakouluopiskelijoiden osalta

Korkeakouluopiskelijoiden toimeentuloon liittyvät vajeet ovat selkeässä yhteydessä mielenterveyshäiriöiden esiintyvyyteen korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Toimeentulovajeet ovat opiskelijoilla kroonistumassa, kun siirtymät työelämään ovat erityisesti tietyillä koulutusaloilla muuttuneet entistä epävarmemmiksi. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo-ongelmat ovat myös lisääntyneet asumiskustannusten kasvaessa. Opintorahan määrän korottaminen parantaa korkeakouluopiskelijoiden toimeentuloa ja hyvinvointia.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että korkeakouluopiskelijoiden mielenterveysongelmien ehkäisemiseksi on tehtävä töitä. Puuttamalla toimeentuloon liittyvien vajeiden aiheuttamiin ongelmiin, voidaan saada aikaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja laajemminkin. Keskustanuoret muistuttaa perustulon mahdollisuuksista myös korkeakouluopiskelijoiden toimeentulovajeiden korjauksessa.

12. Pirkanmaan keskustanuoret: Energiatehokkuus suurempaan merkitykseen

Kaikesta käyttämästämme energiasta menee aina osa hukkaan, pahimmillaan jopa 70 %. Tämä tapahtuu esimerkiksi polttoenergialaitosten savukaasuissa tai talojen lämmöneristävydessä. Hukkaan menevästä energian osasta ei ole hyötyä millekään osapuolelle.

Keskustanuorten tulisi nostaa energiatehokkuutta energiakeskustelun keskiöön, sillä se on sekä ilmaston ja ympäristön että talouden kannalta järkevää. Tämä asia on mukana energiapoliittisessa linjapaperissa, joten Pirkanmaan keskustanuoret haluavat, että asia pysyy esillä liittohallituksen energiapoliittisissa kannanotoissa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Liittokokouksessa hyväksytyssä Keskustanuorten energiapoliittisessa ohjelmassa mainitaan energiatehokkuus yhtenä osana tulevaisuuden energiapolitiikkaa. Energiatehokkuuden edistämisen tulee olla aina kannattavaa. Kulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuuden lisääminen kulkevat käsi kädessä.

13. Pirkanmaan keskustanuoret: Psykoterapeuttikoulutus maksuttomaksi - nyt!

Pirkanmaan keskustanuoret vetoavat liittoon ja esittävät, että keskustanuorten liitto asettuisi julkisesti tukemaan psykoterapeuttikoulutuksen muuttamista ilmaiseksi.

Tällä hetkellä psykoterapeutin koulutus on omakustanteinen, ja maksaa Helsingin seudulla opiskelijalle jopa 30 000-60 000 euroa. Paitsi, että koulutuksen maksullisuus on epätasa-arvoista muihin koulutuksiin nähden, on psykoterapeuteista huutava pula, jota valtava koulutusmaksu ei ainakaan helpota. Erityisen ihmeelliseksi asian tekee se, että mikäli terapiaa tarjoava haluaa osaksi Kelan kuntoutusterapian palveluntarjoajaverkostoa ja olla Valviran hyväksymä psykoterapeutti, tämä koulutus tulee käydä, ja ottaa henkilökohtainen velkataakka kannettavakseen.

Kansalaisaloite psykoterapeuttikoulutuksen muuttamisesta ilmaiseksi ja siten tasa-arvoisesti saavutettavaksi julkaistiin 15.9.2020. Se on 22.9.2020 mennessä kerennyt kerätä jo yli 12 000 allekirjoitusta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Psykoterapeuttikoulutus on tällä hetkellä yliopistolaissa määriteltyä täydennyskoulutusta eikä erikoistumiskoulutusta. Psykoterapeuttikoulutukseen pääseminen edellyttää hakijalta mielenterveys- tai vastaavan alan työkokemusta sekä soveltuvaa korkeakoulutasoista tutkintoa. Se on myös Suomen ainoita terveydenhuollon koulutuksia, jonka kymmenien tuhansien eurojen kustannuksista vastaa yksin opiskelija tai työnantaja.

Keskustanuoret kantaa huolta mielenterveysalan ammattilaisten riittävästä määrästä koko maassa. Psykoterapiaan hakeutuu yhä useampi ja hoitoon on vaikea päästä monella paikkakunnalla, etenkin kaupunkikeskusten ulkopuolella. Osaaville ammattilaisille on suuri tarve, jotta voimme vastata hoidolliseen tarpeeseen.

Keskustanuoret pitää aloitteessa viitatus kansalaisaloitteen tavoitteita tärkeinä ja seisoo niiden takana. Maksuton psykoterapiakoulutus tulee mahdollistaa kaikille ammattiin soveltuville henkilöille.

14. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustossa/hallituksessa ja lautakunnissa

Suomen laissa määrätään, että jokaisessa Suomen kunnassa on oltava toimiva nuorisovaltuusto. Tilanne onkin hyvä koko Suomen laajuisesti, kunnista 98 % on nuorisovaltuusto. Viime vuosien aikana monessa kunnassa on tehty myös uudistus nuorisovaltuutettujen puhe- ja läsnäolo-oikeudesta kunnanvaltuustossa, -hallituksessa tai lautakunnissa. Suomen kunnista 83 % nuvalla on puheoikeus jossakin lautakunnassa. Se ei kuitenkaan riitä, vaan nuorten edustus on saatava kunnanvaltuustoon, kunnanhallitukseen sekä useimpiin lautakuntiin.

Lisäksi on kiinnitettävä huomiota nuorisovaltuuston edustajien tasa-arvoiseen kohteluun kokouksissa. Puheoikeus on taattava, palkio sekä muut edut oltava samansuuruiset valtuutettujen kanssa. Nämä edellä mainitut asiat on saatava lain suojaan.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Katso aloitteen nro 10 vastaus.

15. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tupakkatuotteiden osto- ja hallussapitoikäraja

Tupakkatuotteiden ostoikäraja on nostettava joko porrastettuna tai kerralla esim. 25 tai 21 ikävuoteen. Tällä hetkellä ikäraja on 18 vuotta, mitä perustellaan laissa täysi-ikäisyyden saavuttamisessa, jolloin henkilön velvollisuudet ja oikeudet kasvavat merkittävästi.

Vastapainona matalalle ikärajalta ja yksilön vapaudelle päättää valinnoistaan, kansanterveys kärsii ja terveydenhuoltokulut ovat suunnattomat. Lisäksi tupakoiva yksilö voi joutua kokemaan monenlaisia fyysisiä ja psyykkisiä kärsimyksiä, taloudellisia vaikeuksia sekä pahimpana ennen aikaisen kuoleman.

Valtio voisi ehkäistä edellä mainittuja seurauksia kiinnittämällä esimerkiksi huomion tupakoinnin aloittamiseen. Tupakointi aloitetaan keskimäärin 15-18 -vuotiaana ja tupakkatuotteisiin on helppo päästä käsiksi, koska tupakka saa ostaa jo 18 -vuotiaana. Ikärajan nostaminen esimerkiksi 21 ikävuoteen karsisi suuren osan tupakoinnin aloittavista, koska keskimäärin nuoret (15-v) eivät ole tekemisissä yli viisi vuotta vanhempien kanssa.

Vahvojen viinosten (22-80 %) ostoikäraja on 20 vuotta, joten ikärajaa voitaisiin nostaa myös tupakan kohdalla.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen

ja tahtoo nostaa ikärajan kahteenkymmeneen. Keskustanuoret pitää tärkeänä huolehtia nuorten kansanterveydestä. Keskustanuoret pohtii toisiko tämä pimeitä markkinoita maahan nuuskan tavoin, mutta markkinat koskisivat vain yhä nuorempia ihmisiä.

Suomi pyrkii savuttomaksi maaksi vuoteen 2030 mennessä, joten tupakan osto- ja hallussapidon ikärajan nosto edistäisi tavoitetta.

16. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Maatalouslomittajan työn tukeminen

Maatalouslomittajat ovat elintärkeä osa maatalousalalla. Maatalousala on ollut jo vuosia ahdingossa ja maatalousyrittäjien jaksaminen on koetuksella. Tarvitaan toimiva lomitusjärjestelmä ja hyvät työolot lomittajille.

Nykyinen tilanne lomittajien suhteen on huolestuttava. Lomittajia on vähän, koska ala ei kiinnosta, palkat ovat matalia (n.2200 €/kk) ja työ on vaativaa. Vaativuudesta kertoo se, että lomittajan on tiedettävä laajasti teknologiasta, koneista, sähköstä ja eläimistä. On pystyttävä vastaamaan kilpailun vaatimuksiin lähes yrittäjän itsensä tasoisesti. Lisäksi huolta herättää joitakin vuosia sitten tehty uudistus, jossa lomittajien työnkuva supistettiin. Nykyisellään lomittajan on tehtävä vain välttämätön, eli sen, minkä karja vaatii pysyäkseen elossa. Se johtaa siihen, että lomittaja ei saa työtuntimääräänsä täyteen.

Tilanne vaatii uudistamista. Koulutusta on lisättävä, palkkoja nostettava, työn arvoa kohennettava ja työnkuva muutettava takaisin laajemmaksi. Maatalousalan jatkuvuus vaatii jaksavat maatalousyrittäjät, mikä taas vaatii motivoituneet lomittajat.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen,

mutta tunnistaa huolen. Keskustanuoret ovat huolissaan niin lomittajien, kuin tilallisten jaksamisesta. Lomittajia toimii monilla eri osa-alueilla aina kanatiloilta lypsytiloille ja kasvinviljelytiloille. Työnkuvan supistaminen on toiminut joidenkin tilojen osalta paremmin, joidenkin huonommin.

Maatalouslomittajien palkan määrittää Maaseutuelinkeinojen työehtosopimus. Keskustanuoret arvostaa maatalouslomittajien työtä, mutta kokee, että palkkatason korotus on ammattiyhdistysasia. Lomittajia tulee kannustaa järjestäytymään ja vaatimaan tärkeästä työstään parempaa korvausta.

Keskustanuoret kokee, että keinona tukea maatalouslomittajien työtä lomittajien virkoja tulisi voida vakinaistaa tuntilomittajuudesta kuukausi-lomittajuuteen. Näin tuntimäärien lisääntyessä lomittajien palkka vakiintuisi ja nuoret voisivat kiinnostua alalle lähtemisestä.

17. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Vaalikampanjan kulut

Jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus asettua ehdolle valtakunnallisissa ja paikallisissa vaaleissa. Ollakseen uskottava ja tuodakseen viestinsä kansalaisille, ehdokkaan on järjestettävä vaalikampanja. Vaalikampanjaan sisältyy nykyisellään paljon kuluja, joista osan ehdokas voi kustantaa itse ja lisäksi voi ottaa rahoitusta vastaan (nykyään rajattomasti?).

Nykyään huolta herättää kuitenkin kampanjoiden keskimääräinen kulujen suuruus. Suomen eduskuntavaaleissa vuonna 2019 ehdokkaiden keskimääräinen kampanjaan käytetty rahasumma oli noin 40 000 €. Suunta on radikaalin kapitalistinen, ja demokratia on uhattuna. Pääseminen vaaleissa läpi, esimerkiksi juuri eduskuntaan ei saa riippua rahasta ja suhteista rahoituksen myöntäjiin. Sen sijaan keskiöön on asetettava henkilön kyvykkyys ja luotettavuus. Kaikilla ei missään tapauksessa ole varaa järjestää edes rahoittajien avustuksella kymmenien tuhansien eurojen kampanjaa.

Valtion on luotava siis kokonaan uusi, tasa-arvoinen järjestelmä ehdokaskampanjoiden rahoitukseen. Vaalikampanjan rahoitusta on vähennettävä, käytettävää rahasummaa pienennettävä ja siten tasapuolistettava järjestelmää. Maksimaalinen rahasumma voisi olla esimerkiksi 10 000 €, mikä on inhimillinen suuruus eikä kenenkään saavuttamattomissa.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen,

mutta ymmärtää aloitteessa esitetyn huolen.

Keskustanuoret näkee, että pienelläkin rahamäärällä voi tehdä hyvän, laadukkaan ja kattavan kampanjan. Esimerkiksi sosiaalinen media on parhaimmillaan varsin edullinen ja tavoitettava kampanjointitapa. On totta, että kaikilla ei ole varaa laittaa kymmeniä tuhansia euroja vaalikampanjaan, ja on edustuksellisuuden kannalta kyseenalaista, mikäli päättäjiksi pääsisi pelkästään ylimpien tulodesiilien (kymmenysten) ihmisiä.

Kampanjalle budjettikaton asettaminen on kuitenkin sen verran holhoava työkalu, ettei sen käyttäminen luultavasti ratkaisisi ongelmaa. Keskustanuoret näkee huolena, että kampanjabudjettikatto voisi pahimmassa tapauksessa kostautua tietyille ihmisryhmille. Kampanjoissa on kuitenkin tarkoitus kohdata mahdollisimman paljon ihmisiä, joten budjettikatto olisi haitaksi erityisesti keskuskaupunkien ulkopuolisille ja pitkien etäisyyksien Suomen ehdokkaille. Mikäli budjetti olisi määrätty ulkoapäin, menisi heidän budjeteistaan isompi siivu paikasta toiseen liikkumiseen verraten pienempien vaalipiirien ehdokkasiin. Tällaisessa tilanteessa matkakulut olisivat pois jostakin muusta, kuten markkinoinnista eri kanavissa. Pitkien välimatkojen Suomessa asuu myös suhteellisesti vähemmän ihmisiä etelämpänä, joten kampanjatyötä olisi tehtävä enemmän päästäkseen samaan vaalipiirin alueelliseen kattavuuteen. Valtion asettama kampanjabudjettikatto voisi täten pahimmillaan vaikeuttaa harvaan asuttujen seutujen ehdokkaiden läpikäymistä ennestään.

Kallistuvat kampanjat vaativat kuitenkin ratkaisuja. Keskustanuoret näkee yhtenä mahdollisuutena ilmoitusvelvollisuuden rajan laskemisen 1500 eurosta alaspäin, esimerkiksi 1200 euroon. Tällöin yksittäisen nimettömän lahjoittajan antama summa voisi jäädä pienemmäksi. Avoimuuden

lisääminen prosesseihin pienentää budjetteja itsestään ja auttaa laskemaan kokonaisbudjetteja pitkässä juoksussa.

18. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Psykologipalvelut taattava ja laskettava kynnystä

Kansan mielenterveys on yhteiskunnallisen toiminnan elinehto. Jokaisella kansalaisella on myös oikeus kokea elämänsä mielekkääksi ja vastoinkäymisten tullessa oikeus psykologin palveluun. Jokainen ihminen kohtaa elämänsä aikana vaikeuksia ja useimmat myös joitakin mielenterveyden häiriöitä.

Tilanne on kehittynyt parempaan suuntaan viime vuosikymmenten aikana. Kehitettävää kuitenkin löytyy. Nuorten kohdalla ongelmia on esimerkiksi psykologin palveluun pääsemisessä. Monessa kunnassa koulupsykologi on vain muutamana päivänä paikalla ja kalenteri saattaa olla jo täynnä. Myöskin aikuisten kohdalla pääseminen palveluun on monimutkaista. Lisäksi mielenterveyshäiriöitä haittaa puhumattomuus ja leimautumisen pelko.

Hakeutumista mielenterveyspalveluihin on helpotettava ja mielenterveyshäiriöihin liittyvä tabu saatava kitkettyä. Mielenterveys tuotava osaksi koulujen terveystarkastuksia esimerkiksi siten, että jokainen yhdeksäsluokkalainen käy psykologilla sääntömääräisesti ainakin kerran. Näin saadaan parempi kuva nuorten mielenterveydellisestä tilasta ja jaksamisesta. Edellä mainittu järjestelmä tulisi tuoda osaksi myös työelämää. Työnantaja kustantaisi jokaiselle työntekijälle pääsyn ainakin yhteen psykologikäyntiin. Lisäksi jokaisessa kunnassa tulisi olla oma mielenterveyden ammattilainen, kuten psykologi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suurimmat ongelmat mielenterveyspalveluissa liittyvät siihen, että hoitoon ei pääse ja leimautumisen pelko on edelleen korkea. Keskustanuoret kannattaa terapiatakuuta, jonka tavoitteena on taata jokaiselle hoitoa tarvitsevalle pääsy asianmukaiseen hoitoon. Sosiaali- ja terveystieteiden uudistamisen yhteydessä on huolehdittava siitä, että oppilashuolto toimii ja apua on saatavilla – oli kyseessä sitten minkä kokoinen koulu tahansa. Keskustanuorten koulutuspoliittisessa ohjelmassa esitetään, että jokaiselle yläkoulun ja toisen asteen opiskelijalle kuuluu pakollinen vuosittainen käynti koulupsykologilla. Kynnystä avun hakemiseen ja saamiseen täytyy madaltaa. Kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa huolehdimme niin murtuneesta jalasta kuin murtuneesta mielestä.

19. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Psykologian opiskelua ja sisäänpääsyä helpotettava

Psykologipalvelut ovat kansan mielenterveydelle elinehto. Psykologian palveluita on saatavilla eritasoisten tutkintojen kautta, kuten psykoterapia (AMK) ja psykologi (yliopisto). Tällä hetkellä nimenomaan psykologien määrä on kuitenkin varsin matala maanlaajuisesti. Se perustuu eniten siihen, että opiskelemaan pääseminen on vaikeaa ja opiskelupaikkoja on vähän.

Jotta turvaamme kansalaisten hyvinvoinnin myös mielenterveyden näkökulmasta, on psykologian opiskelupaikkoja lisättävä ja kynnystä opiskelemaan pääsyyn laskettava. Useita potentiaalisia psykologian ammattilaisia jää joka vuosi yhteiskunnan elätettäväksi.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kantaa huolta mielenterveysalan ammattilaisten riittävästä määrästä koko maassa. Osaaville ammattilaisille on suuri tarve, jotta voimme vastata hoidolliseen tarpeeseen koko maassa. Tämä ei kuitenkaan hoidu yksistään opiskelupaikkoja lisäämällä, vaan myös koulutusvastuiden tasaisella jaolla, jotta psykologien koulutusta on tarjolla ympäri maan. Yksi esimerkki tästä on Keskustalaisen tiede- ja kulttuuriministerin johdolla tehty koulutusvastuupäätös, jonka myötä Oulun yliopistossa on käynnistymässä psykologian koulutus.

20. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaiseen kaupunkiin luonnonsuojelualue.

Suomalainen kaupunkirakentaminen perustuu pääasiallisesti betonirakentamiseen. Betonin sideaineena käytetään sementtiä, joka aiheuttaa viisi prosenttia kaikista maailman hiilidioksidipäästöistä. Sementin aiheuttamat ilmastopäästöt ovat jopa lentoliikennettä suuremmat, sillä lentoliikenne aiheuttaa hiilidioksidipäästöjä n. 2-3 prosenttia.

Tästä syystä Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittävätkin, että jokaiseen kaupunkiin on perustettava luonnonsuojelualue kompensoimaan kaupunkien betonirakentamisesta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä. Luonnonsuojelualueen kasvusto ja puusto toimisivat täten hiilinieluinä. Mikäli kaupungista ei valmiiksi löydy luonnonsuojelualueeksi soveltuvaa aluetta, tulee kaupunkiin tällainen perustaa. Esimerkiksi Helsingissä alue voitaisiin perustaa Malmin lentokentälle.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ei näe luonnonsuojelualueita soveltuvina kompensatiokeinoina betonirakentamiselle, vaikka luonnonsuojelualueita tarvitaankin esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden edellytysten turvaamiseksi.

Betonirakentamisessa käytetyn sementin valmistuksen ilmastokuormitus on merkittävä päästölähde. Keskustanuoret näkee rakennusteollisuuden olevan potentiaalinen hiilen sitoja nykyisen päästöjä aiheuttavan teollisuuden alan sijaan. Sementille asetettava haittaveron ohjaisi rakennusteollisuutta ympäristöystävällisempiin hiiltä sitoviin ratkaisuihin.

Viherkatot lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä, mutta ovat myös keino sitoa hiilidioksidia ja saasteita ilmasta. Keskustanuoret haluaa edistää viherkattojen lisäämistä ympäri maan säädöksiä selkeyttämällä. Keskustanuoret vaatii myös poliittisia päättäjiä osoittamaan resursseja viherkattojen kasvillisuuteen sitoutuneen hiilen pitkäaikaisen sitomisen tutkimukseen.

Kaavoituksessa käytettävän viherkertoimen avulla voidaan vaatia kaikenlaiselle rakentamiselle viherkompensaatiota ja haluttua viherrakentamisen tasoa ja määrää. Istutusten ja esimerkiksi viherkattojen avulla voidaan turvata yhteyttäminen ja sitä kautta hiilinelujen toiminta myös rakennetussa ympäristössä. Keskustanuoret näkee rakennetun ympäristön vehreyden sekä ilmaston, luonnon että mielenterveyden kannalta positiivisena asiana. Viherkerroin on hyvä työkalu elinympäristön ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden määrittämiseksi. Liittokokous kannustaa kaikkia nuorkeskustalaisia kuntapäättäjiä edistämään viherkertoimen käyttöönottoa omassa kunnassa.

Keskustanuoret ei myöskään kannata alueiden asettamista eriarvoiseen tilanteeseen riippumatta siitä, onko kunta kunta vai kaupunki. Luonnonsuojelualueiden, viherkertoimen ja muiden luontoarvoja kohentavien keinojen käyttö on suotavaa hallintomuodosta riippumatta ympäri Suomen ja maapallon.

Luonnonsuojelulakia on syytä kehittää aloitteen esiin nostamalla tavalla niin, että luonnonsuojelualueen perustaminen on mahdollista kevyillä kriteereillä.

Keskustanuoret ei ota kantaa pääkaupunkiseudun sisäiseen poliittiseen kiistaan Malmin lentokentän tulevaisuudesta mutta muistuttaa, että pienet, keskeisillä paikoilla sijaitsevat lentokentät voivat nousta arvoon arvaamattomaan lentoliikenteen sähköistyessä ja pienten henkilökuljettimien yleistyessä.

21. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Anonyymi työnhaku.

Työhaun alussa kohdattavat epäkohdat kohdistuvat sukupuoleen ja ikään. Monen mahdollisuudet päästä työhaastatteluun karisevat jo työhakemuksen käsittelyvaiheessa, kun rekrytointiprosessia suorittava huomaa hakijan olevan esimerkiksi sukukypsän naisen tai vähemmistötaustan omaavan edustaja. Tämä täyttää syrjinnän kriteerit, kun seikkaperäisistä syistä päteviä hakijoita jätetään haastattelun ulkopuolelle.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret ovat huolissaan työhaussa tapahtuvasta tasa-arvosta ja ehdottavatkin ratkaisuksi valtakunnallisesti käyttöön otettavaksi anonyymistä työhausta, jossa jätettäisiin alkuvaiheessa pois nimi, ikä ja sukupuoli. Tällä keinolla pystyttäisiin järjestämään tasapuolisempi mahdollisuus päästä työhaastatteluun, kun nämä tiedot poistettaisiin työhakemusten käsittelyvaiheesta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tasa-arvoista työnhakua tärkeänä, ja anonyymi rekrytointi on testattu hyödylliseksi esimerkiksi Helsingin kaupungilla. Prosessi vaatii kuitenkin kehittämistä, jotta siitä

saadaan tehokas ja vähemmän aikaa vievä. Rekrytointi jossa aloitteessa mainitut asiat ovat olleet piilotettuina, on todettu toimivaksi tavaksi keskittyä tärkeimpiin ominaisuuksiin työnhakijoissa. Erityisesti nuoriin työnhakijoihin kohdistuvista vaikutuksista on syytä saada tarkka arvio, kun anonyymia työnhakua on kokeiltu.

Järkevää olisi aloittaa anonyymi rekrytointi valtion ja kuntien toimesta, jonka jälkeen menetelmät kehittyisivät. Pienille yrityksille prosessi voi olla mahdollisten manuaalisten tietojen muuttamisten takia raskas, mutta kehitystyön jälkeen anonyymi työnhaku voitaisiin laajentaa myös pk-yritysmaailmaan. Keskustanuoret selvittää mahdollisuutta anonyymiin rekrytointiin myös omassa toiminnassaan.

22. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Nuuska laillistettava Suomessa.

Nuuska on aihe, joka herättää paljon tunteita puolesta ja vastaan. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret ovat sitä mieltä, että nuuska on laillistettava kansanterveydellisistä sekä kansantaloudellisista syistä. Nuuskan laillistamisella saataisiin kitkettyä harmaata taloutta.

Nykymallilla valtio ei onnistu vähentämään tai puuttumaan nuuskan käyttöön, sillä sen myyntiä ja markkinointia ei pystytä mitenkään hallitsemaan. Tällä hetkellä nuuskaa tuodaan ulkomailta ja sen käyttö lisääntyy sekä sen johdosta myös terveydenhuollon kustannukset nuuskan haittavaikutuksista.

Nuuskan saatavuus on tällä hetkellä jopa muita laillisia päihteitä parempi, erityisesti alaikäisillä. Nuuskan laillistaminen parantaisi mahdollisuuksia torjua haittoja ja valistaa kansalaisia sekä säädellä muun muassa verotuksella hintoja. Laillistamisen myötä valtio pystyisi keräämään tärkeitä verotuloja torjumaan ja kustantamaan nuuskasta aiheutuvia haittoja.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee nuuskan terveyshaittoja ja voimakasta riippuvuutta aiheuttavana päihteenä. Nuorten nuuskankäyttäjien määrä on arvioiden mukaan kaksinkertaistunut muutamassa vuodessa. Tilanne on hälyttävä.

Keskustanuoret ei halua sallia nuuskan ja nuuskankaltaisten tuotteiden myyntiä Suomessa. Yhdymme kuitenkin aloitteen huoleen salakuljetuksen lisääntymisestä. Myynnin vapauttaminen tulisi lisäämään nuuskan käyttöä ja sitä kautta myös kansanterveydellisiä haittoja. Lisäksi Keskustanuoret esittää, että nuuskan tuontirajoituksia kiristettäisiin edelleen. Myös netin röyhkeä ja avoin nuuskakauppa on saatava padottua: Keskustanuoret esittää, että Poliisi ja Tulli tarttuisivat tosissaan laittomaan nuuskan välittämiseen.

Mikään muu EU-maa ei ole saanut nuuskan myynnin poikkeuslupaa Ruotsia lukuun ottamatta. Lisäksi Suomi on asettanut tavoitteekseen olla savuton maa vuoteen 2030 mennessä. Olisi nurinkurista, että sallisimme toisen nikotiiniuutteen myynnin tilanteessa, jossa olemme pääsemässä

tupakasta eroon. Kyse ei ole ainoastaan yksilönvapaudesta, vaan nikotiini tuotteista aiheutuvat sairaudet lankeavat lopulta kaikkien maksettavaksi.

23. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kuntien ja Valtion käytettävä kotimaista energiaa.

Suomessa kotimaisten energialähteiden osuus on tällä hetkellä 51% (2019). Kaukolämmön suhteen kotimaisen energian osuus on 68% (2019) ja sähköntuotannon energiaomavaraisuus oli 51% (2019). Varsinkin kaukolämmön suhteen kotimaisuusaste on vaarassa heikentyä, kun turvetuotantoa ollaan ajamassa alas.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret ovat huolestuneet ilmiöstä, missä energiaomavaraisuus on pientymässä. Koronan osoittamana omavaraisuus on noussut tärkeäksi, mutta samaan aikaan olemme luopumassa omasta kotimaisesta energian lähteestä.

Tästä syystä Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat, että kuntien ja valtion on käytettävä kotimaista energiaa. Turvautumalla kotimaiseen energiaan, pidämme huolen omavaraisuudestamme sekä pidämme huolen, että energia-alan työpaikat eivät valu ulkomaille.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen. *Keskustanuoret haluaa ohjata Suomea kohti energiaomavaraisuutta, jonka takia on tärkeää, että kunnat ja valtiot käyttävät kotimaista energiaa lisäten sen tarvetta. Keskustanuorten energiapolitiittinen ohjelma käsittelee myös aihetta.*

24. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Maa- ja Metsätieteellinen alueellistettava.

Maa- ja metsätieteellinen koulutus järjestetään Helsingissä Viikissä. Viikistä valmistuvat agronomit työskentelevät mm. Omilla maatiloilla, opettajina oppilaitoksissa, tarkastajina valtion Ruokavirastossa tai neuvojana ProAgrialla. Näistä työpaikoista ja työpaikkojen mukana tulevista asiakkaista iso osa sijaitsee pääkaupunkiseudun ulkopuolella, mutta tästä huolimatta alan ammattilaiset koulutetaan Helsingissä.

Tuomalla koulutuksen lähemmäs työpaikkoja ja asiakkaita, tulevat agronomit pystyvät luomaan suhteita ja oppimaan asioita vielä laajemmin, kun koulutuksessa pystytään tekemään entistä enemmän yhteistyötä virastojen, maatilojen ja muiden mahdollisten yhteistyötahojen kanssa.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativatkin, että maa- ja metsätieteellinen koulutus on alueellistettava ja siirrettävä sinne missä alan työpaikat ja näiden mukana tulevat asiakkaat sijaitsevat.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Nykyisellään yliopistotason maa- ja metsätaloustieteellinen opetus ja tutkimus on keskittynyt Helsingin yliopistoon, metsätieteellistä opetusta ja tutkimusta löytyy myös Itä-Suomen yliopistosta

Joensuusta. Keskustanuoret katsoo, että Helsingin yliopiston maa- ja metsätaloustieteellisen tiedekunnan toiminnan tulee jatkua Helsingissä. Sen sijaan Keskustanuoret vaatii, että Suomeen on perustettava toinen maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta. Keskustanuoret on jättänyt aiheesta myös puoluekokousaloitteen Oulun puoluekokouksessa.

Keskustanuoret yhtyy aloitteen tavoitteeseen siitä, että Helsinkiä pohjoisempaan oleva opetus ja tutkimus tukisi koko maassa toimivaa maa- ja metsätaloutta. Uusi tiedekunta mahdollistaisi keskittymisen erilaisiin aiheisiin ja teemoihin kuin nykyiset tiedekunnat. Samalla se tarjoaisi ratkaisuja niin ilmastomuutoksen kuin luonnon monimuotoisuudenkin haasteisiin. Näiden ratkaisujen tarve vain kasvaa ajan myötä eikä niiden tarve rajoitu vain eteläiseen Suomeen vaan jatkuu koko Suomen kautta muualle maailmaan.

Keskustanuoret katsoo Keskustan puoluehallituksen linjauksen mukaisesti, että toisen tiedekunnan perustamista varten tarvitaan laaja-alainen selvitys maa- ja metsätaloustieteellisen koulutuksen kehittämisestä kaikilla koulutusasteilla. Selvitystyössä on otettava huomioon sekä luonnonvara-alan tulevaisuuden näkyminen että koulutus- ja tiedepolitiikkaan liittyviä näkökohtia. Sen yhteydessä on myös mietittävä, missä uutta koulutusta ja tutkimusta olisi paras järjestää.

25. Helsingin keskustanuoret: Kouluväkivallan tekijät pakkoterapiaan

Koulukiusaaminen, eli kouluväkivalta, vahingoittaa uhriksi asetetun lapsen psyykkistä kehitystä. Siksi on inhimillisesti sekä yhteiskunnallisesti erittäin tärkeää, että kouluväkivalta lopetetaan. Suomessa on vihdoin siirryttävä sanoista tekoihin kouluväkivallan lopettamiseksi.

Kouluväkivalta tulee mieltää vahingolliseksi käyttäytymismalliksi. Sitä toteuttavaa lasta tulee kasvattaa terveeseen suuntaan. Vastuuta ei voi sysätä yksin kiusaajan vanhemmille.

Erityisesti peruskoulun tehtävä on tukea lapsen kasvua tasapainoiseksi ja elämässä pärjääväksi ihmiseksi. Suomessa on otettava käyttöön menettelytapa, jossa kouluväkivallan tekijät ohjataan terapiaan ja yksilöllisen tuen piiriin. Ne on luokiteltava osaksi kouluväkivallan tekijän yksilöllistä opetussuunnitelmaa ja menettelyn on oltava velvoittava. Terapian lisäksi yksilölliseen tukeen voisi kuulua myös yksityisopetusta siihen asti, että kouluväkivallan tekijä on oppinut uusia käyttäytymismalleja ja kykenee sosiaalisilta taidoiltaan toimimaan osana ryhmää.

Pakkoterapiasta ja yksilöllisestä tuesta hyötyy lopulta sekä kouluväkivallan tekijä että uhri sekä koko yhteiskunta, kun lapsista kasvaa tasapainoisia ja fiksuja aikuisia.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Kouluväkivalta on vakava yhteiskunnallinen ongelma, mutta jokaisella kiusaajalla on omat taustansa ja ongelmansa. Keskustanuoret näkee, että kouluväkivaltaan on puututtava ja asianosaisille on annettava apua. Pakkoteraapia ei kuitenkaan ole kaikkiiin tilanteisiin sopiva ja tarpeellinen ratkaisu.

Keskustanuoret pitää esimerkiksi Etelä-Karjalassa käytössä olevaa Vintiö-mallia hyvänä. Jos alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon, asiasta tehdään mallin mukaan rikosilmoitus.

Tekijä pääsee Vintiö-ryhmään, jossa uhrin ja tekijän lisäksi mukana ovat huoltajat, poliisi ja nuorten oikeusedustaja.

Keskustanuoret ottaa kouluväkivallan tosissaan. Puoluekokous on yhtynyt Keskustanuorten aloitteeseen, jossa koulukiusaaminen-termi on päätetty vaihtaa kouluväkivallaksi.

26. Helsingin keskustanuoret: Nuorten yrittäjyyskasvatusta on lisättävä

Keskustan on oltava puolue, joka kannustaa ja auttaa yrittäjyyden aloittamiseen kaikkialla Suomessa.

Koulussa opetetaan hankkimaan tutkinto, hakemaan kesätöitä ja siirtymään jatko-opintoihin. Mutta opetetaanko miten nuori voisi ryhtyä yrittäjäksi? Liian moni nuori kokee yrittämisen elitistiseksi. Nämä mielikuvat pitää murtaa ja tulevaisuudessa yhä useamman nuoren on nähtävä yrittäjyys pikemminkin normaalina. Paras keino tähän on lisätä nuorten yrittäjyyskasvatusta, johon voitaisiin osallistaa myös esimerkiksi työmarkkinajärjestöjä.

Yrittäjyyskasvatuksessa nuorille opetetaan miten he voivat työllistää itsensä ja hyödyntää siinä myös koulujärjestelmän ulkopuolelta saamia tietoja ja taitoja. Nuorten osaaminen on tunnistettava siis entistä laajemmin - tässä asiassa järjestelmä keskeisestä ajattelusta on siirryttävä yksilökeskeiseen. Yrittäjyyskasvatuksen on myös tuettava nuorten henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä yrittäjyyteen vaadittavaan suuntaan. Ei riitä, että vain todetaan mitä yrittäjyys vaatii, vaan on tuettava nuoria saavuttamaan nuo vaatimukset.

Yrittäjyyskasvatuksen tulee käsittää myös laajemmin taloustaitoja, jotta yhä useampi nuori saisi tiedollisia ja taidollisia valmiuksia kasvattaa omaa varallisuuttaan. Henkilökohtaisen varallisuuden kartuttaminen parantaa taloudellisen turvallisuuden tunnetta ja edellytyksiä esimerkiksi perheellistymiseen. Se auttaa myös yrittäjäriskin sietämisessä.

Parhaimmillaan yrittäjyyskasvatus voimaannuttaa nuoria aidosti muuttamaan maailmaa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee erittäin tärkeäksi nuorten yrittäjyyskasvatuksen ja kannattaa opetuksen lisäämistä. Useat toisen asteen oppilaitokset ovat alkaneet lisätä koulutustarjontaan yrittäjyysjaksoja, joissa nuori opiskelija pääsee harjoittelemaan kesäyrittäjyyttä oppilaitoksen tuella. Tämä antaa mahdollisuuden työllistää itsensä, harjoitella yrittäjyyttä sekä suorittaa opintoja samalla kertaa. Keskustanuoret näkee, että tulevaisuudessa yrittäjyydellä tulee olemaan entistä suurempi merkitys yhteiskunnassa ja tätä kehitystä tulee tukea.

27. Helsingin keskustanuoret: Vastuulliset hankinnat velvoittavaksi

Suomen hankintalaki kaipaa uudistusta! On tärkeää, että julkisia hankintoja kilpailuttaessa ja niistä päättäessä vastuullisuusnäkökulmat huomioidaan riittävän velvoittavasti, jotta julkinen sektori vaikuttaisi osaltaan vastuullisuuden lisäämiseksi Suomessa ja maailmalla.

Tällä hetkellä hankintalaissa ei veloiteta riittävästi hankintayksikköä selvittämään hankintojen ihmisoikeusvaikutuksia tai ekologisuutta. Suomen ei pitäisi tehdä sellaisia hankintoja, joissa tuotteen tai palvelun vastuullisuusketju jää piiloon tai olemattomaksi.

Helsingin Keskustanuoret esittävät, että kilpailutukseen osallistuvan palveluntarjoajan tulee selvittää tuotteiden tai palveluiden vastuullisuus. Vastuullisuusraportin tekeminen tulee tehdä velvoittavaksi kilpailutukseen osallistuville palveluntarjoajille. Vastuullisuusraportin tulee vastata esimerkiksi siihen, että miten tuote tai palvelu on tuotettu, missä tuotteet tai palvelut on tuotettu, miten tuotantoketjussa kunnioitetaan ihmisoikeuksia, saavatko työntekijät kohtuullisen korvauksen työstään tai onko yrityksellä käytössä vastuullisuussertifikaatteja. Vastuullisuusraportin tulee tuoda ilmi se, miten konkreetian tasolla tuotteiden tai palveluiden tuottamisessa on varmistettu ihmisoikeudet ja ekologisuus.

Helsingin Keskustanuoret esittävät myös, että hankintalain muutostarpeita tarkastellaan kokonaisuudessaan, jotta hankintalaki velvoittaa kunnianhimoisemmin ottamaan huomioon vastuullisuuden hankinnoissa. Tämä edesauttaa myös suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja luo työtä Suomeen.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteen huoleen kilpailutusten vastuullisuudesta, ja näkee huoleen vastaamisen tärkeänä. Kaikenlaiseen kestävyteen pyrkiminen kulutustottumuksissa on tärkeää, niin myös kuntien ja valtioidenkin tasolla. Keskustanuoret huomauttaa, että EU:n kilpailutuslainsäädäntö mahdollistaa jo nyt muiden kriteereiden kuin pelkän kustannustehokkuuden hyödyntämisen. Tämän hyödyntämiseen tulisi kannustaa enemmän.

Keskustanuoret kuitenkin huomauttaa, että jotta vastuullisuutta voidaan kasvattaa, täytyisi lisävastuullisuusvaateen tulisi olla käytännössä koko tuotantoketjun maiden lainsäädännöissä. Lähinnä lainsäädännöllä turvattuun tuotteen tai palvelun vastuullisuuteen koko ketjun matkalta voi luottaa. Yllättävän harvaa tuotetta/palvelua voi tuottaa pelkästään esimerkiksi Euroopassa, sillä valtavan paljon raaka-ainetta tehdään lähinnä muualla. Kansainvälisesti lainsäädäntöpohja on valtavan vaihteleva, joten käytännössä tällainen käytänte asettaisi eri maiden ja niiden yritysten hankintaketjut erilaiseen asemaan, mikä on haastavaa esimerkiksi EU:n lainsäädännön kannalta. Yksin oman hallintolain päivittäminen näin kunnianhimoiseksi ei välttämättä palvele tarkoitustaan, mikäli talousalueen muut maat eivät lähde samoilla ehdoilla mukaan.

Tällä hetkellä lisävastuullisuus tarkoittaa myös kasvavia kustannuksia. Keskustanuoret on huolestunut pakollisen lisävastuullisuuden vaikutuksista jo ennestään haastavaan kuntataloustilanteeseen, sillä kunnat ovat hankintalain piiriin kuuluvia julkisyhteisöjä. Vastuullisuus kriteerinä on kuitenkin kannatettava.

Lisäavoimuus on kuitenkin keskustanuorten mielestä ehdottoman tervetullutta. Hallintolain päivittämiselle olemme avoimia, kunhan se voidaan tehdä rauhassa ja mahdollisuuksien mukaan niin sanotusti tavallisessa ajassa, ei terveystilanteen keskellä. Uudistuksessa avoimuutta voitaisiin lisätä esimerkiksi laskemalla hankintalain edellyttämää alarajaa aikaisemmasta, jolloin yhä pienemmät hankinnat saataisiin julkiseen tarkasteluun ja sitä kautta kestävämmiin tehdyiksi.

28. Helsingin keskustanuoret: Hävikkiruokaa sovelluksen kautta

Hävikkiruokaa menee suuret määrät jätteeseen eri puolella maata julkisen sektorin toimipaikoissa. Tämä ei ole kestävää ilmastoon tai ihmisoikeuksien näkökulmasta. On lapsia ja nuoria, joiden päivän ainut lämmin, monipuolinen ruoka syödään koulussa. Etenkin tällaisille nuorille, halpa ja helposti napattava ateria voisi korvata makean napostelun illalla. Lisäksi hävikkiannosten myynti lisäisi joustoa pienituloisten perheiden arkeen.

Helsingin Keskustanuoret ehdottavat, että Keskustanuoret sitoutuvat edistämään sitä, että julkisen sektorin toimijat myyvät ylijäänyttä hävikkiruokaa erityisesti sopivan sovelluksen kautta. Yksi tähän sopiva sovellus on ResQ-sovellus, jonka kautta saa tilattua helposti ja vaivattomasti hävikkiruokaa eri ravintoloista. Helsingin Keskustanuorten mielestä hävikkiruoan ostaminen tulee tehdä mahdollisimman helpoksi ja siitä tulee tiedottaa riittävästi. Sovelluksen rinnalla voi olla myös muita ostotapoja.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huolissaan ruokahävikin määrästä. Luonnonvarakeskus LUKEn mukaan Suomessa kaikesta syömäkelpoisesta ruoasta haaskataan koko elintarvikeketjussa peräti 10–15 prosenttia. Koko Suomen ravintola-alan ruokahävikki on 75–85 miljoonaa kiloa vuodessa. Suurin osa ravintola-alan hävikistä syntyy linjastoruokailujen tarjoilutähteistä ja ylivalmistetusta ruoasta.

LUKEN mukaan ravintolasektorilla noin viidesosa syötäväksi tarkoitettua ruoasta päätyy biojätteeksi. Neljänneksen Suomen ravintola-annoksista valmistavalla koulusektorilla ruokaa jää syömättä alle 20 prosenttia, kun taas päiväkotisektorilla vastaava luku on yli 25 prosenttia. Itse ruoan valmistus on ammattitaitoista, sillä keittiöissä ruoan valmistuksen ja varastoinnin yhteydessä hävikkiä syntyy vain muutamia prosentteja. Ruokailijoiden lautastähteiksi päätyy noin 4–8 prosenttia ruoasta ravintolatyyppistä riippuen.

Ruoan päätyminen jätteeksi on ekologisesti ja taloudellisesti kestäväntöntä. Raaka-aineiden tuotannosta ja prosessoinnista aiheutuneet kustannukset ja ympäristövaikutukset ovat syntyneet turhaan. Esimerkiksi ravitsemuspalveluissa taloudelliset vaikutukset ovat merkittävät. Tästä syystä hävikkiruoan ehkäisemiseksi ja syntyneen hävikin hyödyntämiseksi tarvitaan uusia ratkaisuja.

Keskustanuoret näkee, että erityisesti julkisen sektorin käyttöön kehitettävän sovelluksen kautta olisi mahdollisuus vaikuttaa ruokahävikin määrän vähentämiseen. Jo valmis sovellusalusta mahdollistaisi sen käyttöönoton matalalla kynnyksellä. Keskustanuoret yhtyy ajatukseen siitä, että julkisen sektorin hävikkiruoan jakamisesta sovelluksen kautta voisivat hyötyä esimerkiksi nuoret.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että hävikkiruoan ostamisen rinnalla ruoan lahjoitusmahdollisuus säilyy. Esimerkiksi Porissa hävikkiruokaa on jaettu asukastuville ja työttömille. Vantaalla taas hävikkiruoan ympärillä on perustettu Yhteisöllinen ruoka-apumalli.

29. Uudenmaan Keskustanuoret: Hirville ruokailutaimikoita!

Monia mieliä kiivaasti askaruttaneeseen valkoposkihanhikysymykseen on keksitty ratkaisu, nimittäin hanhia varten perustettavat ruokintapellot muuttolaumoille. Ehdotus ei kuitenkaan ole mikään uhka, vaan kerrassaan loistava idea ja hieman kehitettynä varmasti myös suuri mahdollisuus laajemminkin.

Hanhi kun ei ole uhatussa asemassaan yksin. Moni muu laji on myös jatkuvassa vaarassa pelkästään luontaista selviytymisviettiä toteuttaessaan. Talvisin hirvi, tuo metsiemme uljas ryhmyselkä nimittäin tuppaa kokoontumaan laumoihin selvitäkseen paremmin talven ankarien kelien yli. Myös hirven ruokavalio keskittyy tietyllä tavalla - joka ei varsinaisesti varsinkaan metsänomistajaa naurata. Hirvi nimittäin käyttää talvisin ravintonaan runsaasti nuoria mäntyjä.

Ehdotammekin, että käyttäkäämme valkoposkihanhien kohdalla hyväksi todettua ideaa myös laajemminkin. Perustetaan hirville ruokailutaimikoita!

Näin ei hirvi enää tule metsänomistajan kovalla vaivalla ja isolla rahalla perustamiin taimikoihin kuopimaan ja märehäyttämään, vaan se voi hoitaa ruokailuasiansa siivosti ja sääntillisesti vaikkapa valtion metsissä.

Samalla voitaisiin suuremman ihmis- ja eläinkunnan välisen rauhan ja harmonian hengessä perustaa myös ruokintapaalipelloja rusakoille, mansikkamaita räkättirastaille sekä omenatarhoja peuroille. Satovahingot ovat pian historiaa!

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Riistaeläimille on jo olemassa talviruokintapaikkoja, jotka pyritään sijoittamaan järkevästi. Oikein sijoitetulla ruokintapaikalla voidaan vähentää maa- ja metsätaloudelle sekä liikenteelle ja taimikolle aiheutuvia vahinkoja. Ruokintaa ei tule lisätä vahvan hirvikannan takia vaan mieluummin vähentää, sillä lisääntynyt ruokinta lisää liikenne ja maatalouden vahinkoja entisestään, kun vasaaja syntyy runsaammin ruokinnan seurauksena.

30. Satakunnan Keskustanuoret: Opintotuen tuloarajaa nostettava

Satakunnan piirin Keskustanuoret esittävät, että opintotuen tuloarajaa tulee nostaa. Yhdeksältä kuukaudelta opintotukea nostava korkeakouluopiskelijan tuloaraja on ollut jo vuosia n. 12 500€ vuodessa, jonka monet opiskelijat kokevat turhan alhaisena. Tuloaraja ylittyy joillakin opiskelijoilla jo pelkistä kesätöistä, jolloin työnteosta rankaistetaan takaisinperinnän muodossa. Satakunnan piirin Keskustanuoret myös ilmaisevat huolensa opiskelijoiden velkaantumisen: elämisen kustannukset ja opiskelu usein pakottavat opiskelijan hakemaan opintolainaa. Velkaantumisen ehkäisemisen lisäksi opintotuen tuloarajojen nosto kannustaisi opiskelijoita ottamaan työtä vastaan ja hankkimaan tärkeää työkokemusta, jolla on suuri arvo myös valmistumisen jälkeen. Palkansaajien tutkimuslaitoksen mukaan opintotuen tuloarajojen korotus 18 000 euroon saakka toisi valtion kassaan vuodessa noin 6 miljoonaa euroa lisää. Pienikin korotus jo helpottaisi tilannetta. Satakunnan piirin Keskustanuoret näkevät, että ahkeruudesta ei saa rangaista, vaan ahkeruuteen tulee kannustaa - opintotukien tuloarajoja nostamalla.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää nykyisen järjestelmän aiheuttamat toimeentulo-ongelmat. Työnteon tulee aina olla kannattavaa eikä opiskelijaa tule rangaista ahkeruudesta. Tulorajojen olemassaolo on sinällään oikeudenmukaista ja sen takia tulorajoja voitaisiin nostaa kohtuullisesti 18 000 euroon asti.

31. Varsinais-Suomen keskustanuoret: Vaalien äänestysaktiivisuuden laskuun tulee reagoida

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ovat erityisen huolestuneita valtakunnallisten vaalien äänestysaktiivisuuden heikentymisestä. Tulevaisuudessa merkittävästi heikentyvä äänestysaktiivisuus saattaa pahimmillaan romuttaa kansanvaltaisuuden sekä rikkoa yhteiskuntarauhan.

Suomen valtiosäännöstä on määrätty perustuslaissa. Valtiosäännön keskeisenä kulmakivenä on kansanvaltaisuus, jonka mukaisesti ylintä päätösvaltaa yhteiskunnassa käyttävät vaaleilla valitut luottamushenkilöt. Kansanvaltaisuus puolestaan perustuu kansalaisten vaali- ja osallistumisoikeuksiin, joista keskeisimmät ovat oikeus äänestää ja oikeus asettua ehdolle vaaleissa.

Toimiva demokraattinen järjestelmä onkin keskeistä yhteiskuntarauhan toteutumisen kannalta – se legitimoii valtaa käyttävien instituutioiden esimerkiksi eduskunnan tai kunnanvaltuuston ylimmän päätösvalan käyttämisen. Legitimiteetin kannalta ongelmallista onkin, mikäli kansalaiset eivät käytä heille säädettyä vaali- ja osallistumisoikeuksia. Ongelmallista on jo tällä hetkellä niin sanotun 'nukkuvien puolueen' suurin kannatus eri vaaleissa.

Nykyinen vaalijärjestelmä ei kuitenkaan suoraan kannusta puolueita tai vaaliorganisaatioita kiinnostumaan äänestysaktiivisuuden heikentymisestä: passiiviset tai uudet äänestäjät ovat arvaamattomimpia, ja äänestysaktiivisuuden merkittävä lisääntyminen saattaisi puolestaan vaikuttaa merkittävästi puolueiden välisiin voimasuhteisiin. Vallan maksimoinnin sijasta huolestuneita pitäisi olla kuitenkin demokraattisen järjestelmän mahdollisesta romuttumisesta.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittävätkin, että eduskunnan on aloitettava laajamittainen vaalijärjestelmän uudistaminen, jossa keskitytään erityisesti demokraattisen järjestelmän tulevaisuuteen sekä äänestysaktiivisuuden nostamiseen.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että edustuksellisen demokratian tulevaisuus vaatii, että myös nuoret pysyvät mukana yhteiskunnan aktiivisina jäseninä. Se vaatii toimia myös yhteiskunnalta ja eduskunnalta, ja vähintäänkin vaalijärjestelmän uudistamisen selvittämistä.

Keskustanuorten mielestä on monenlaisia toimenpiteitä, joilla vaalijärjestelmää voisi uudistaa. Tällaisia toimenpiteitä olisivat esimerkiksi äänestyspaikkojen sijoitteluun huomion kiinnittäminen ja äänestysikärajan lasku 15 vuoteen. Äänestyspaikkojen sijoittamiseen täytyy kysyä mielipidettä myös nuorilta, jotta kynns äänestää ei nouse ainakaan nykyistä korkeammalle. Äänestyspaikkojen esteettömyys niin henkisesti, logistisesti kuin fyysisesti on valtavan tärkeä asia, ja helpottaa äänestämään lähtemistä.

Lisäksi alempi äänestysikä mahdollistaisi äänestyskäyttäytymisen oppimisen jo koulussa, mikä hyödyttäisi erityisesti heitä, joilta kotoa tätä ei tule. Äänestysiän laskeminen on ollut pitkään nuorisojärjestömme tavoite.

Edellä esitettyjen lisäksi Keskustanuorten mielestä kansanedustajien kauden pidentäminen esimerkiksi kuuteen vuoteen voisi auttaa pidentämään politiikan toimintalinjoja. Tällöin päätöksentekijöiden intressit kääntyisivät enemmän yhteisten etujen ajamiseen vaaliasetelmien pohtimisen sijasta.

32. Varsinais-Suomen keskustanuoret: Pienet osingot verovapaaksi

Keskustanuorten ja Keskustan tavoitteena on kasvattaa kansankapitalismia, kotimaista omistajuutta ja kaikkien suomalaisten vaurautta. Piensijoittajille onkin jo tarjolla hyviä työkaluja kuten osakesäästötili ja verovapaus alle 1000 euron vuosikohtaisista osake- ja rahastomyynneistä.

Tämän lisäksi Varsinais-Suomen keskustanuoret esittävät, että listattujen yhtiöiden osingot sekä rahastojen tuotto-osuuksien osingot olisivat verovapaita kalenterivuodessa 500 euroon asti. Tämä kannustaisi piensijoittajia erityisesti pitkäjänteiseen omistajuuteen.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on kansankapitalistinen järjestö, joka kannattaa omistajuuden demokratisoimista kasvottomilta ja hahmottomilta monikansallisilta sijoittajilta tavallisten suomalaisten ihmisten käsiin. Siinä missä politiikka, myös aktiivinen omistajuus on keskeistä yhteiskunnassamme tapahtuvaa vaikuttamista ja siksi onkin erittäin tärkeää, että myös suomalaiset kotitaloudet kunnostautuvat sijoittamisen osalta siinä määrin, kuin se kullekin on mahdollista. Keskustanuorten mielestä osinkoverolle asetettava 500 euron alaraja on maltillinen avaus kohti yhteiskuntaa, jossa omistus ja omistajuus hajaantuu keskittymisen sijaan mahdollisimman monelle ihmiselle.

33. Keski-Suomen Keskustanuoret: Koulujen työntekijät kuuluvat kouluihin, ei soteen!

Sote-uudistuksen lakiluonnoksessa koulujen opiskeluhuollon psykologeja ja kuraattoreita ollaan siirtämässä sivistystoimen alaisuudesta sote-maakuntien alaisuuteen. Vaarana on, että siirron myötä koulupsykologit ja kuraattorit eivät pääse tekemään työtään yhteisöllisesti kouluilla ja oppilaitoksissa, vaan työ keskittyy sotessa vahvemmin pelkästään yksilötyöhön. Psykologiliitto ja koulukuraattorit suosittelevat ja toivovat, että opiskeluhuollon työntekijät voisivat olla jatkossakin sivistystoimessa. Myös Keski-Suomen Keskustanuoret näkee, että koulun työntekijöinä koulupsykologien ja kuraattorien paikka on kouluissa. Tulevassa sote-uudistuksessa ei ole syytä lähteä rikkomaan toimivaa järjestelmää; opiskeluhuollon työntekijöiden työ on vahvasti kouluun sidottua Ennaltaehkäisevä ja perustason opiskeluhuoltotyö on syytä tehdä siellä, missä oppilaat ja opiskelijat ovat, niin käytännössä kuin hallinnollisestikin.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Esimerkiksi Suomen Psykologiliitto ja Koulukuraattorit ry vastustavat jyrkästi esitystä siirtää opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit kouluista ja oppilaitoksista osaksi sote-palveluita.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan suurta rakenteellista lakimuutosta. Kyseinen muutos siirtäisi opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit pois opiskeluhoitolain piiristä, mikä mahdollistaisi työtehtävien ja työn sisällön muuttamisen. Siirron jälkeen opiskeluhuollon psykologin työ ei olisi enää koululakien mukaista toimintaa, vaan työnkuva muuttuisi sote-maakunnan tarpeita vastaavaksi. Voidaankin kysyä: pyritäänkö opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien siirtämisellä sote-maakuntiin itse asiassa siirtämään opiskeluhuollon resurssit sote-palveluille? Nykytilanteessa esimerkiksi kouluterveydenhuolto ei pääsääntöisesti ole osana sivistystoimea, mikä on mahdollistanut sen, että kouluterveydenhoitajia on näin koronakriisin aikana siirretty toisiin tehtäviin. Halutaanko, että näin voisi käydä myös psykologien ja kuraattorien kohdalla?

Nykyinen opiskeluhoitolaki painottaa opiskeluhoitotyössä ennaltaehkäisevän yhteisöllisen työn merkitystä ja sen painotusta suhteessa yksilölliseen, toisinaan korjaavaan, työhön. Psykologiliitolla on jo nyt dataa siitä, että hallinnollisesti soten piirissä työskentelevät koulupsykologit eivät pääse tekemään yhteisöllistä työtä yhtä paljon kuin sivistystoimen alaisina toimivat koulupsykologit. Opiskeluhoito on erottamaton osa koulun arkea. Hyvinvoinnin edistäminen on kuntien tehtävänä myös sote-uudistuksen jälkeen. Vaikka koulupsykologit ovat terveydenhuollon ja kuraattorit sosiaalihuollon ammattilaisia, ovat opiskeluhoollon palvelut hyvinvointia edistäviä palveluita, eivät sote-palveluita. Matalan kynnyksen psykologipalvelut sekä sosiaalipalvelut tulee turvata sote-uudistuksessa, mutta sitä ei pidä tehdä koulupsykologien eikä kuraattorien kustannuksella.

34. Keski-Suomen Keskustanuoret: Taito- ja taideaineiden opetuksen vahvistaminen nuorten unelmointikyvyn vahvistamiseksi

Elämme epävarmoja aikoja, mikä heijastuu erityisesti nuorten elämään. Tulevaisuus näyttää sumuiselta, mikä voi johtaa toivottomuuteen ja apatiaan. Tällaisina aikoina etenkin tarvitaan toimia, joilla vahvistetaan nuorten tulevaisuususkoa ja nuorten kykyä unelmoida ja tavoitella unelmiaan.

Taito- ja taideaineista on tutkitusti hyötyä nuorten kasvussa. Erityisesti ne vahvistavat nuorten itsetuntoa ja luovuutta sekä tuottavat sisäistä motivaatiota ja onnistumisen tunteita. Nämä monesti ovat niitä välineitä, joiden kautta nuorten kyky unelmoida ja tavoitella suuria unelmiaan vahvistuvat. Nämä ovat niitä välineitä, joiden kautta nuorille syntyy halu itsensä kehittämiseen.

Alkiolaisessa itsensä kehittämisen ja edistyksellisyyden hengessä esitämme, että taito- ja taideaineiden opettamista vahvistettaisiin perus- ja toisella asteella.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnustaa taito- ja taideaineiden merkitysten nuorten unelmointikyvylle aloitteen perusteluiden mukaisesti. Niiden lisäksi Keskustanuoret haluaa nostaa esille sen, miten tärkeää itseilmaisuuden opettelu, kehittämisen ja ylipäättään suorittamisen mahdollisuus on. Taide- ja taitoaineita valitsevat lisää usein he, joille aineet ovat mielekkäitä, mikä tekee aineiden laadukkuudesta tärkeitä asioista.

Keskustanuoret haluaa kuitenkin muistuttaa, että unelmointikyky vahvistuu kaikenlaisten onnistumisten ja positiivisten kokemusten kautta. Näitä kokemuksia voi saada mistä tahansa

muustakin kouluaineesta, eikä niiden merkitystä sovi vähätellä. Ihan yhtä lailla haaveita voi ruokkia se, että kykenee matematiikan, biologian tai vaikka kielten tunneilla johonkin uuteen.

35. Kainuun Keskustanuoret: Kouluruoka kuuluu kaikille

Kouluruokailun tehtävänä on tukea oppilaiden tervettä kasvua sekä kehitystä. Opetukseen osallistuvalla on oikeus maksuttomaan täysipainoiseen ateriaan jokaisena työpäivänä. Mediassa on noussut esille tapauksia, jossa vegaaniruokavaliota noudattavalle nuorelle oikeus maksuttomaan kouluruokailuun on kuitenkin hävinnyt kädenkäänteessä. Esille nousseet tapaukset kertovat karua tarinaa siitä, kuinka oppilaiden ja opiskelijoiden arjesta on tullut kokonaisvaltaisesti kuormittavampaa, niin taloudellisesti kuin henkisesti, kun nuori joutuu elämään jatkuvan epävarmuuden keskellä. Nuorelle täytyy taata maksuton kouluruoka, koska se on peruspilari hyvinvoivan arjen edistämiseksi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomalainen kouluruokailu on yksi maamme ylpeyden aihe. Jokainen esi- ja peruskoulun oppilas sekä lukion ja ammatillisen perusasteen opiskelija on Suomessa oikeutettu maksuttomaan kouluateriaan. Lapsen tai allergian, eettisyyden tai uskonnon erityistarpeita otetaan huomioon, kun hänen koulutyötään ja ruokailuaan suunnitellaan. Keskustanuoret näkee, että yhtäläinen oikeus kouluruokaan koskeen myös erityisruokavaliota noudattavia oppilaita, kuten kasvissyöjiä ja vegaaneja.

Keskustanuoret korostaa, että jokaisen koululaisen tulee saada nauttia puhtaista suomalaisista raaka-aineista valmistettuja aterioita. Keskustanuorten Jälleenrakennusohjelma 2020 linjaa, että maksuttoman kouluruoan on oltava ravintorikasta ja mahdollisuuksien mukaan lähiruokaa perus- ja toisella asteella. Samoin korkeakoulujen ruoan on oltava ravitsevaa ja mahdollisimman usein lähellä tuotettua.

36. Kainuun Keskustanuoret: Psykoterapeuttikoulutus maksuttomaksi

Psykososiaalisten hoitomuotojen ja psykoterapian tarjonta ei vastaa kysyntää. Vuonna 2010 Kelan kuntoutuspsykoterapiatukea sai 15 000 ihmistä, vuonna 2017 tuettuja oli jo 36 000 ihmistä. Psykoterapian saatavuudessa on valtakunnallisesti suuria puutteita. Tällä hetkellä psykoterapeuttikoulutus on ainoita terveydenhuollon koulutuksia, jonka opiskelija joutuu kustantamaan kokonaan itse. Psykoterapeuttikoulutus on monille siitä kiinnostuneille aivan liian kallis täydennyskoulutus, jolloin toive korkeammasta koulutustasosta voi jäädä haaveeksi. Tämä ei ole yhteiskunnallisesti eikä edistyksellisen sivistyksen toivoma tilanne. Koulutukseen pääsyn tulee toteutua kyvykkyyden, ei lompakon paksuuden perusteella.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Katso aloitevastaus nro 13.

37. Kainuun Keskustanuoret: Abortin saamiseksi on riitettävä raskaana olevan oma tahto

Suomen nykyisen lain mukaan raskaudenkeskeytykseen ei riitä raskaana olevan oma tahto. Nykyinen laki edellyttää keskeytykselle yksilöityjä perusteluja ja kahden lääkärin erillistä lausuntoa. Vaatimus kahden lääkärin lausunnosta ja kaikkien keskeytysten ohjaaminen erikoissairaanhoidon kuormittaa terveydenhuollon resursseja sekä keskeytystä hakevaa ihmistä. Suomen järjestelmä on monimutkainen eikä kunnioita raskaana olevan itsemääräämisoikeutta. Oikeus vapaaseen ja turvalliseen raskaudenkeskeytykseen on keskeinen osa kehollista itsemääräämisoikeutta. Useimmissa Euroopan maissa abortin voi tehdä esimerkiksi sosiaalisista syistä. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa aborttioikeus perustuu raskaana olevan omaan tahtoon. Kainuun Keskustanuoret vaatii, että raskaudenkeskeytyksen saamisen perusteeksi on riitettävä raskaana olevan oma tahto, eikä raskaudenkeskeytyksen saamiseksi tulisi vaatia kahden lääkärin lausuntoa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnustaa, että Suomen aborttilainsäädäntö on vanhentunut. Keskustanuoret haluaa kuitenkin kantaa huolta hätiköityjen aborttipäätösten ja painostettujen aborttien suhteen ja vaatii, että ohjausta ja neuvontaa ehkäisy- ja aborttiasioissa on parannettava.

Suomen nykyisen lain mukaan raskaudenkeskeytyksen saamiseen ei riitä raskaana olevan oma tahto. Laki edellyttää keskeytykselle yksilöityjä perusteluja ja kahden lääkärin erillistä lausuntoa. Lausunnon saamiseksi raskaudenkeskeytystä hakevan on selvitetävä syyt – esimerkiksi taloudellinen tai sosiaalinen elämäntilanne – joiden perusteella raskaudenkeskeytystä haetaan. Lääkäriä on syytä konsultoida, mutta abortin saamiseen on riitettävä oma tahto. Monissa muissa Euroopan maissa ja kaikissa Pohjoismaissa raskaudenkeskeytyksen saa pyynnöstä, ilman erillisiä perusteluja. Suomen järjestelmä on tarpeettoman monimutkainen ja usein nöyryyttävä, eikä kunnioita raskaana olevan itsemääräämisoikeutta.

38. Kainuun Keskustanuoret: Pienempiä koululuokkia

Kainuun Keskustanuoret ovat huolissaan opetuksen eriarvoistumisesta Suomessa. Tällä hetkellä olemme menossa suuntaan, jossa ryhmäkoot ovat kasvaneet paikoin jopa 30 oppilaaseen. Suurissa ryhmissä hiljaisemmat ja ujoimmat oppilaat eivät saa saman verran opettajan huomiota kuin luokan äänekkäimmät. Myös opettajat ovat paikoin ääri rajoilla suurten ryhmäkokojen takia. Raha ei saisi olla päättämässä oppilaiden hyvinvoinnista, kun ryhmäkokoja suunnitellaan.

Tällä hetkellä mikään laki ei määrää ylärajaa montako oppilasta luokalla voi olla. Kainuun Keskustanuoret vaativat alakoulun luokkien luokkakoon ylärajaksi 20 oppilasta per luokka.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tiedostaa ongelmat suurissa luokkakoissa. Vaikkakin Suomessa opetus- ja kulttuuriministeriön laatimissa perusopetuksen laatukriteereissä suosituksena on, että opetusryhmässä olisi enintään 20–25 oppilasta, ei tämä kaikkialla toteudu. Keskimääräisesti Suomessa luokkakoot ovatkin keskimäärin OECD-maiden keskiarvon alapuolella. Enintään 20

oppilaan luokkakoot tulee varmistaa lailla, joka kuitenkin mahdollistaa pienen joustovaran esimerkiksi pienillä paikkakunnilla.

39. Etelä-Savon Keskustanuoret: Opintotuen tulorajaja korotettava

Etelä-Savon Keskustanuoret kokee, että opintotuen tulorajat ovat tällä hetkellä liian matalat. Tämänhetkinen vuosituloraja tyypillisellä yhdeksän kuukauden opiskelurytmillä on 12 498 euroa. Tämä tarkoittaa 1041,50 euroa jaettuna tasaisesti vuoden jokaiselle kuukaudelle. Etelä-Savon Keskustanuoret kokee erityisen epäreiluksi sen, että opintotuen tuloraja huomioi myös tukikuukausien ulkopuoliset tulot. Alhaiset tulorajat eivät kannusta opiskelijoita työntekoon ja tämän myötä heidän kokemuksensa ja verkostonsa työelämästä jäävät vähäisiksi. Alhaiset tulorajat aiheuttavat myös ylimääräisiä paineita työn vastaanottamisesta. Opiskelijaa ei tulisi rangaista työn vastaanottamisesta, jos opinnot etenevät vaatimusten mukaisesti työnteosta huolimatta. Selvitysten mukaan tulorajan nostamisen kustannukset eivät olisi valtiolle kohtuuttomia, vaan niitä saataisiin verotulojen muodossa takaisin. Tulorajojen noston psykologinen merkitys opiskelijoille lisää tulorajojen noston kannattavuutta. Etelä-Savon Keskustanuoret tunnustaa Keskustanuorten pitkän linjan tavoitteen myös opiskelijoita koskevasta perustulosta, mutta ennen sen toteutumista opintotukeen liittyvät epäkohdat tulisi korjata. Etelä-Savon Keskustanuoret esittääkin, että opintotuen tulorajojen nostamista tulisi edelleen selvittää.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen

ja viittaa aloitteen 30 vastaukseen.

40. Etelä-Savon Keskustanuoret: Alkuperämaamerkinntä kaikkiin pääraaka-aineisiin

Etelä-Savon Keskustanuoret on tyytyväisiä siihen, että lihan alkuperä tulee tällä hetkellä olla ravintoloissa kuluttajien saatavilla. Tämä ei kuitenkaan riitä, vaan alkuperämerkintää tulee laajentaa koskemaan kaikkia ruoan pääraaka-aineita. Kuluttajien ollessa yhä valveutuneempia tekemistään valinnoista, esimerkiksi ruokansa alkuperän suhteen, tulee kestävien ja tietuisten valintojen tekemistä helpottaa entisestään. Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että ravintoloiden ja suurtalouskeittiöiden alkuperämaamerkinntöjen tulee olla kuluttajan saatavilla kaikista ruoan valmistuksessa käytettävistä pääraaka-aineista.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten mielestä on tärkeää, että kuluttajalla on mahdollisuus tehdä vastuullisia valintoja ravintoloissa ja suurtalouskeittiöissä. Kun alkuperämaamerkinntä ovat ilmoitettu selkeästi, kuluttajan on mahdollisuus valita lautaselleen kotimaista ruokaa. Kotimainen ruoantuotannon arvostus on koronakriisin seurauksena kasvanut. Jokaisella suomalaisella on oltava mahdollisuus valita lautaselleen maailman turvallisinta ruokaa, kysymättä alkuperää erikseen. Olemme myös huolestuneina seuranneet uutisia ulkomaalaisista lihatuotteista, joista on löytynyt salmonellaa. Tämä lisää kotimaisuuden arvostusta ja se on oikein.

41. Etelä-Savon Keskustanuoret: Sinkkuus huomioitava perhemuotona

Etelä-Savon Keskustanuoret on huolissaan yksineläjien huomioimisesta yhteiskunnassa. Perheitä on hyvin erilaisia ja yhteiskunnassamme on otettu suuria edistysaskelia erilaisten perhemuotojen hyväksymistä kohti. Kuitenkin keskustelussa perheistä usein unohdetaan yksinelävät, joiden perhemuoto käsittää vain yhden ihmisen tai joiden perhe voi koostua lemmikeistä sekä ystäväistä. Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että sinkkuus huomioidaan yhtenä perhemuotona muiden joukossa. Keskusteluissa ja kannanotoissa tulee jatkossa huomioida yhä paremmin erilaiset perheet.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee sinkut aivan yhtä tärkeänä osana yhteiskuntaa kuin perheelliset ihmiset. Keskustanuoret näkevät yksin elävät tai ystäväryhmän perheeksensä kokevat ihmiset yhtälailla perheellisiksi kuin muutkin, ja siten osaksi perhepoliittista keskustelua.

Keskustanuoret noteeraa Etelä-Savon keskustanuorten huolen sinkkujen jäämisestä poliittisen keskustelun ulkopuolelle. Siksi Keskustanuoret koettaa huomioida sinkkuja edistämällä sinkkuelämää helpottavia toimenpiteitä.

42. Oulun Keskustanuoret: Virtuaalinen kotiterapia Kela-korvattavaksi

Erilaiset sairaudet ja oireet edellyttävät tarkoituksenmukaista terapiaa ja kuntoutusta. Teknologian edistyminen mahdollistaa useiden kuntoutus- ja terapiamuotojen tuottamisen esimerkiksi virtuaalitodellisuuden (VR) avulla. Esimerkiksi puheterapiaa ja neuropsykologista kuntoutusta voidaan järjestää virtuaalitodellisuuden avulla.

Virtuaalitodellisuuteen pohjautuva ja kotona tapahtuva terapiassa on monia hyviä puolia. Potilas voi vaikuttaa omaan kuntoutumiseensa harjoittelemalla kotona juuri silloin, kun itselle sopii, ja hän voi motivoitua yksilöllisistä harjoituksista. Pitkäksi kasvaneita terapiajonoja on mahdollista lyhentää, ja siten tarjota yksilöityä kuntoutusta yhä useammalle. Terapia tapahtuu terapeutin suunnittelemana ja ohjaamana, joten säännöllinen ihmiskontakti säilyy teknologiasta huolimatta.

Tällä hetkellä Kela ei korvaa yksilöllistä VR-kotiterapiaa sen mahdollisista hyödyistä huolimatta. Kotona tapahtuva VR-terapia on saatava Kela-korvausten piiriin, ja tuotava terapia yhä useamman sitä tarvitsevan saataville.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Kun yksityinen virtuaalinen kotiterapia tulee Kela-korvattavaksi, terapiajonot lyhenevät ja potilaan kynnys terapiaan madaltuu. Keskustanuoret näkee, että mahdollisuus osallistua kotoa on tärkeää, jotta ihmiset voivat elää monipaikkaisesti.

43. Oulun Keskustanuoret: Saasteiden siivoaminen mahdollistettava!

Ilmastonmuutos johtuu pitkälti ilmakehän liian suuresta hiilidioksidipitoisuudesta. Voimme vähentää päästöjä, kompensoida päästöjä istuttamalla puita tai sitoa päästöjä joko kasvien avulla tai koneellisesti. Tällaisten toimien toteuttaminen maksaa, ja sellaisten palveluiden myyminen tai korvaaminen voittoa tavoittelematta on suorastaan kannustettavaa.

Maailmalla on useita tahoja aina YK:n alaisista järjestöistä lähtien, jotka myyvät tai välittävät tällaisia kompensatio- tai hiilensidontapalveluita. Suomessa tämä ei kuitenkaan ole mahdollista. Poliisihallituksen tekemän rahankeräys- ja arpajaislain tulkinnan mukaisesti tällainen toiminta on immateriaalista ja vastikkeetonta eli siihen vaaditaan rahankeräyslupa. Erinäiset tahot eivät kuitenkaan ole saaneet hakemuksistaan huolimatta lupaa tällaiseen toimintaan.

Pohjimmiltaan toiminnassa on kyse ilmakehän siivoamisesta. Tavanomainen siivoaminen on selkeästi liiketoimintaa. Myös muunlainen siivoaminen on katsottava vastikkeelliseksi toiminnaksi. Siivoaminen voi kohdistua moniin asioihin: ilmakehässä riittää yhdisteitähän puhdistettavaksi, maaperä ja vesialueet ovat monin paikoin saastuneita, merissä riittää muovia ja Maan kiertoradalla on paljon avaruusromua. Tällainen toiminta ei pitäisi kuulua rahankeräys- ja arpajaislain piiriin, vaan ne tulee selkeästi jättää sen toimivallan ulkopuolelle.

Petoksesta voidaan syyttää rikoslain mukaisesti, jos toinen osapuoli kokee, ettei saa ostamalleen palvelulle vastiketta. Jätetään tällainen pohdinta jatkossakin ostajalle, vaikka kyseessä olisi esimerkiksi ilmakehän siivous.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten mielestä yhteisten asioiden siivoaminen on hyvin kannatettavaa. Keskustanuoret vaatii Poliisihallitusta muuttamaan tulkintaansa sekä vaatii muutosta rahankeräys- ja arpajaislakiin tilanteen selkeyttämiseksi. Aloitteessa esiteltyjen palveluiden välittäjinä voi toimia esimerkiksi yhdistyksiä, yrityksiä ja säätiöitä.

44. Oulun Keskustanuoret: Vanhojen tulisijojen uusimista tuettava!

Iso osa suomalaisista kotitalouksista ja vapaa-ajan asunnoista lämpenee puuta polttamalla. Puun polttamisessa syntyy terveydelle haitallisia pienhiukkaspäästöjä, jos palaminen ei tapahdu optimaalisissa olosuhteissa. Päästöt ovat joillain pientalovaltaisilla alueilla merkittäviä erityisesti talvipakkasilla. Päästöjä voi pienentää merkittävästi vaihtamalla tulisija uuteen, vähäpäästöiseen ja tehokkaampaan tulisijaan. Tulisijan uusimista on tuettava esimerkiksi romutuspalkkion avulla. Näin mahdollistetaan turvallinen ja tehokas uusiutuvan bioenergian käyttö kotitalouksissa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten energiapoliittisessa ohjelmassa halutaan edelleen pitää puun polttaminen osana energiapalettia. Hiilineutraaliuden lisäksi on kiinnitettävä huomiota polton puhtauteen ja siten

vähentää ilmansaasteita. Romutuspalkkio voisi olla toimiva tapa uudistaa tulisijakantaa ja turvata puhdas hengitysilma erityisesti pientalovaltaisilla alueilla.

45. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Maidon litrahintaa nostettava 10 sentillä, joka menee lyhentämättömänä maitotilalliselle.

Maitotilojen määrä on romahtanut Suomessa 2000-luvulla. Samoin on käynyt myös maidon tuottajahinnalle, joka Luken (Luonnonvarakeskus) viimeisimmän raportin mukaan oli keskimäärin vain 38,61 senttiä maitolitralla vuonna 2019. Maitotilan pitämisestä on siis tullut yhä kannattamattomampaa viime vuosina.

Tukemalla maitotilallisia tällä tavoin varmistamme lähellä tuotetun suomalaisen maidon saannin tulevinakin vuosikymmeninä. Samalla varmistamme korkeamman eläinsuojelun tason ja työllisyyden maaseuduilla sekä lyhyemmät kuljetukset. Kyseessä on täten myös merkittävä ympäristöteko.

Ylen tekemän taloustutkimuksen mukaan vuonna 2018 62 prosenttia 1004 vastaajasta olisi valmis maksamaan 10 senttiä tai yli enemmän maidon litrahinnasta, mikäli rahat menisivät suoraan maitotilallisille. Tällainen maitoteko on tehokas ja yksinkertainen tapa kuluttajille tehdä sijoitus suomalaisen maidon puolesta.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Kotimainen ruoantuotanto on keskustanuorille erityisen tärkeä aihe. Tästä syystä otammekin vakavasti huolen maatalouden kannattavuudesta Suomessa.

Kuten keskimäärin maatalouden, myös maidontuotannon osalta kannattavuus on viime vuosina laskenut hälyttävään tahtiin. Keskustanuoret näkee, että valtion tulisi kaikin mahdollisin keinoin turvata maataloustuotannon jatkuvuus ja alasta riippuvaisten ihmisten toimeentulo. Kuluttajahinnan euromääräinen nosto on kuitenkin valtion vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, eikä hinnankorotuksen siirtymistä tuottajahintaan voitaisi varmistaa.

46. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Testamentin rekisteröinti Suomen Testamenttirekisteriin pakolliseksi.

Tällä hetkellä testamentin rekisteröinti Suomen Testamenttirekisteriin on sen tekijälle vapaaehtoista. Testamentin laillisuutta määritellään tiettyjen muotoseikkojen täyttymisellä. Edellytyksenä on luonnollisesti, että testamentin sijaintitiedot tiedetään sen tekijän kuoltua.

Erityisesti testamentin säilyttämisen värikkäät käytännöt ovat suuri ongelma. Testamentintekijä saattaa hyvin säilyttää testamenttiaan käytännössä lähes missä tahansa tätä nykyään ilman, että siitä olisi tietoa kenelläkään muulla. Näin ollen tieto testamentin sijainnista tai saati sen olemassaolosta ei välttämättä välity lainkaan omaisille tekijän kuoltua. Lisäksi versioita testamentista saattaa olla useampiakin, jolloin virallisen testamentin selvittämiseen kuluu myös paljon aikaa niin ikään.

Asettamalla testamentin rekisteröinti Suomen Testamenttirekisteriin pakolliseksi, varmistetaan helposti sekä testamentin olemassaolo että sijaintitieto. Rekisteriin merkitään pääsääntöisesti vähintään testamentin tekijän nimi, syntymäaika ja osoite, testamentin päiväys sekä säilytyspaikka.

Testamentti on arvokas asiakirja, jonka tulisi jatkossa olla aina asianmukaisesti rekisteröity, jotta tiedot siitä saataisiin välitettyä omaisille ja perunkirjoitusta varten testamentintekijän kuoltua.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret uskaa testamenttien pakollisen rekisteröinnin testamenttirekisteriin lisäävän testamentteihin ja niiden oikeellisuuteen liittyvää oikeusturvaa, vaikkakin jo siihen nykyisellään liittyvät lainvoimaisuussännöt rajoittavat pahimpia testamentteihin liittyviä ylilyöntejä. Nähdäksemme suurin argumentti lainmuutosta vastaan on perinteinen muutosvastarinta, mutta uudistuksen hyödyt ovat mielestämme kiistattomat.

47. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Vesistöistä huolehtiminen on parasta aluepolitiikkaa

Tutkimusten mukaan Euroopassa vaelluskalakannat ovat tuhoutuneet keskimäärin 93% vuodesta 1970. Suomessa on ollut ennen sotia Itämereen laskevia lohijokia 35kpl, nyt enää jäljellä on kaksi kappaletta. Kalakatoon syynä ovat vesistöjen patoamiset ilman kalateitä, jotka estävät vaelluskalojen vaeltamisen ja lisääntymisen vesistöihin. Lisäksi maa- ja metsätalouden päästöt kurittavat kalakantoja vesistöjen pilaantumisella ja kutusoraikkojen peittymisellä, esimerkiksi humuksella.

Keskustanuoret esittävät, että Suomessa ruvetaan noudattamaan EU:n vesipuidedirektiivin VPD toteutumista. EU:n komissio on lukuisia kertoja moittinut Suomea huonosta hoidetusta direktiivin toteutumisesta. Lisäksi vesilakia täytyy muuttaa siten, että laiminlyönnistä vesipuidedirektiivin hoidosta seuraa tuntuvammat rangaistukset. Keskustanuoret tukevat Ely-keskuksia lupamääräysten tiukennuksissa vesivoimayhtiöille. Ely-keskus vaatii hakemuksessaan VPD:n mukaisesti mm. uusia kalateitä ja alasvaellusreittejä sekä muutoksia istutusvelvotteisiin ja ylisiirtoihin.

Suomessa pitäisi olla maailman mittakaavassa maailman parhaat kalavedet. Näin oli 80 vuotta sitten, mutta kalojen tuhouduttua, ratkaisu on ollut pyyntikokoisten kirjolohien istuttaminen vesistöihin. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittävät, että kalakantoja kohentavat toimet kohdistuvat luonnonkalan palauttamiseen vesistöihin.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Kalakantoja tulee kohentaa ensisijaisesti luonnonkalan palauttamisella vesistöihin. Samalla on kuitenkin huolehdittava ekologisesta kestäväydestä, sillä joidenkin patojen taakse on ehtinyt vuosien aikana muodostua uudenlainen ekosysteemi, kun vaelluskalakannat ovat niiltä romahtaneet.

Suomen valtion ja muiden julkisyhteisöjen on vesivoimalayhtiöiden omistajina otettava luonnonkalakantojen palauttaminen merkittävään rooliin omistajaohjauksen avulla.

48. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ansiosidonnainen työttömyysturva kuuluu kaikille

Suomessa kaikki työssäkäyvät maksavat työttömyysvakuutusmaksuja. Nykyisin ansiosidonnaista työttömyysturvaa voivat saada vain työttömyyskassojen jäsenet. Ne jotka eivät kuulu kassaan, maksavat työttömyysvakuutusmaksuja turhaan. Noin viisi prosenttia ansioturvan kuluista rahoitetaan kassojen jäsenmaksuilla. Loput 95 prosenttia rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksuilla ja verovaroilla.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittävät, että nykyinen järjestelmä muutetaan oikeudenmukaisemmaksi. Nykyinen malli ei ole tasapuolinen ja hyödyttää työttömyyskassoja kohtuuttomasti. Käytännössä verovapaat työttömyyskassat osallistuvat rahan keräämiseen, mutta eivät osallistu työttömyysturvan maksuun. Ansiosidonnainen työttömyysturva tulee kuulua kaikille työssäkäyville.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on samaa mieltä siitä, että nykyinen malli kohtelee työntekijöitä eriarvoisesti ja järjestelmä kaipaa muutoksia oikeudenmukaisempaan ja joustavampaan suuntaan.

Työ, työsuhteet ja työmarkkinat ovat muuttuneet vuosikymmenten aikana, mutta työttömyysturva ei ole pysynyt muutoksessa mukana. Tällä hetkellä ansiosidonnainen työttömyysturva sulkee ulkopuolelle heitä, jotka täyttävät työssäolon ehdot. Ongelmia tuottaa myös työn pirstaloituminen. Osa-aikatyön, vuokratyön, palkkatyön ja yrittäjyyden yhdistäminen tai yhdisteleminen on haastavaa, eikä sosiaaliturva jouta näissä tilanteissa.

Uudistus pitää toteuttaa taloudellisesti kestävästi. On realismia, että jos samalla määrällä työttömyyskassoihin kertynyttä rahaa pitää rahoittaa suuremman työntekijäjoukon toimeentulo, edellyttää se etuustason laskemista. Keskustanuoret haluavat tehdä tämän etuustason laskemisen oikeudenmukaisesti leikkaamalla suurempia etuuksia enemmän kuin pienempiä, ja keino tähän olisi ansiosidonnaiskaton asettaminen.

Keskustanuorten pitkäaikainen tavoite perustulo ratkaisisi nykyiset valuviat ja mahdollistaisi kantokyvyn myös kriisien aikana. Kansalaiskeskustelu sosiaaliturvan uudistamisesta on erityisen tervetullutta nyt, kun parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea valmistelee sosiaaliturvauudistusta.

49. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Metsävähennyspohja pois sijoitusrahastoilta

Metsävähennyspohja on 60 prosenttia metsätilan kokonaishankintahinnasta, minkä verran metsänomistaja voi myydä puuta verovapaasti. Alkujaan tämä on tarkoitettu vain luonnollisille henkilöille.

Viime vuosina erilaiset sijoitusrahastot ovat tulleet markkinoille ja ostavat nykyisin huomattavan määrän myynnissä olevista metsätiloista. Vuonna 2019 sijoitusrahastot ostivat noin 30 prosenttia myydyistä metsistä pinta-alallisesti laskettuna

ja pelkästään ulkomaisten sijoitusrahastojen metsien määrän arvioidaan nousevan kokonaisuudessaan 400 000 hehtaariin muutamassa vuodessa.

Useimmiten kasvottomilla sijoitusrahastoilla pääasiallisena tavoitteena on tuottaa omistajilleen pelkästään taloudellista voittoa, joka tehdään kestävänsä metsätalouden kustannuksella.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret näkevät metsävähennysoikeuden kuuluvan ainoastaan yksityisille metsänomistajille, sekä sellaisille yhtymille ja yhteismetsille, joiden omistajina ovat pelkästään luonnolliset henkilöt.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa metsävähennyspohjan alkuperäisen tarkoituksen ja tunnustaa sen hämärtyneen sijoitusrahastojen yleistyessä metsänomistajina. Lainsäädäntöä on tarvittaessa muutettava siten, että oikeus metsävähennyspohjaan kuuluu vain yksityisille metsänomistajille sekä sellaisille yhtymille ja yhteismetsille, joiden omistajina ovat pelkästään luonnolliset henkilöt.

Samalla on edistettävä kestävänsä metsätalouden keinojen tutkimusta, käyttöönottoa ja käyttöä. Niiden on jatkossakin oltava kaikkien metsänomistajien tiedossa ja käytettävissä omistumuodosta riippumatta.

50. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Automaatio ja robotiikka osaksi OPSia

Yhä enemmän rutiininomaisia työtehtäviä on automatisoitu ja samanlainen kehitys jatkuu huimaa vauhtia. Tämä lisää myös jokaisen ihmisen tarvetta ymmärtää ja hyödyntää automaatiota ja robotiikkaa. Tämän vuoksi automaatio ja robotiikka tulee sisällyttää peruskoulun opetussuunnitelmaan.

Ohjelmistorobotiikka tulee muuttamaan työn luonnetta useilla aloilla merkittävästi. Esimerkiksi suuria tietokantoja käsittelee yhä enemmän tekoäly, ja robotit hoitavat jopa asiakaspalvelutyötä. On siis selvää, että osaamista ja taitoa hyödyntää automaatiota eri tilanteissa tarvitaan yhä enemmän. Tämän lisäksi vaaditaan myös filosofista pohdintaa keinoälyn ja robottien hyödyntämistä varten, jotta jokainen meistä ymmärtää niiden peruseriaatteen ja etiikan.

Jotta Suomi pysyy kehityksessä ja kilpailussa mukana, niin automaation ja robotiikan yleistietoutta täytyy lisätä kansalaisten keskuudessa. Koulut ovat tässä merkittävässä roolissa. Automaation ja robotiikan ei tarvitse olla oma oppiaineensa, mutta se tulee sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa eli OPSia.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Automaatio, robotiikka ja tekoäly ovat tulevaisuudessa entistäkin suuremmissa osassa yhteiskunnan joka saralla. Peruskoulun tulee turvata jokaiselle peruskoulun suorittaneelle riittävät eväät jatkaa itsensä kehittämistä, hankkia jatkokoulutuspaikka ja olla aktiivinen yhteiskunnan jäsen. Keskustanuoret näkee robotiikan ja automaation opintojen lisäämisen opetussuunnitelmaan.

olennaisena osana tulevaisuutta. Peruskoulun tulee olla olennaisessa osassa koko Suomen kehittämistä.

51. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Yksityisen ja julkisen sektorin vanhustenhuolto samalle viivalle.

Hoitajat ja vanhukset asettuvat eriarvoiseen asemaan yksityisessä vanhustenhuollossa suhteessa julkisen sektorin palveluihin. Yksityisellä sektorilla voiton tavoittelu ei luo vanhuksille hyvää ja turvallista vanhenemista. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että yksityisen sektorin vanhustenhuoltoon kiinnitetään erityistä huomiota lainsäädännön tai asetusten kautta, jotta tämä epäkohta saadaan korjattua.

Yksityisen sektorin tavoitteena on tuottaa sijoittajilleen voittoa. Tämä tarkoittaa palveluiden tuottamista mahdollisimman edulliseen hintaan. Kilpailutus karsii resursseja hoitohenkilökunnasta, mikä näkyy yksityisellä sektorilla hoitajien työnkuvassa ja -määrässä. Tämä johtaa hoitohenkilökunnan väsymiseen, vaihtuvuuteen ja sairasteluun.

Niukemmat resurssit vaikuttavat myös heikompaan työn laatuun eli hoitajien työstä tulee enemmän suorittamista. Näin ollen vanhusten hyvä ja turvallinen vanhuus kärsii. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittävät, että yksityisen sektorin vanhustenhuoltoon puututaan asettamalla palveluihin suositusten sijaan selkeät laatukriteerit. Jokaiselle keskustanuorelle on taattava hyvä ja turvallinen vanhuus.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää huolen yksityisen ja julkisen sektorin eri arvoisesta asettamisesta, mutta Keskustanuoret eivät halua leimata yksityistä sektoria huonoon valoon.

Sosiaali- ja terveysalaa koskee tällä hetkellä jo moni eri laki ja asetukset joita pitää noudattaa. Uusi lakiosa astui voimaan 1.10.2020, joissa määritellään paremmin hoitajan työnkuvaa ja lisäksi seuraavan kolmen (3) vuoden aikana nouseva henkilöstömitoitus.

52. Lapin Keskustanuoret: Valkoposkianhien liha kuuluu syötäväksi

ELY-keskus on perustellusti myöntänyt poikkeuslupia valkoposkianhien ampumiseen, sillä valkoposkianhien ampuminen on joillekin viljelijöille välttämättömyys peltojen säilyttämiseksi. ELY-keskus on kuitenkin kieltänyt ammuttujen lintujen käyttämisen ravinnoksi. Lapin keskustanuoret esittävät ammuttujen valkoposkianhien lihan sallittavan syötäväksi. Tämä edistää perinteistä suomalaista metsästyskulttuuria ja myös hyvän ruoan hävikki estyy.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Valkoposkianhien liha soveltuu ruoanlaittoon siinä missä tavallinen hanhen lihakin. Rintafileet voi valmistaa samalla tavalla kuin ankan rintafileet. Koivet voi esimerkiksi laittaa hautumaan

confit-tyyliin eli paistaa hiljalleen linnun omassa rasvassa. Nam! Näin ei mene hyvää ruokaa hukkaan ja riistan hyödyntäminen ravinnoksi on erittäin ympäristöystävällistä.

53. Lapin Keskustanuoret: nopeusrajoituksia nostettava turvallisilla teillä

Lapin Keskustanuoret vaativat nopeusrajoitusten nostamista kymmenellä kilometrillä tunnissa kaikilla seuraavilla kriteerit täyttävillä teillä: moottoritie (110/130km/h), nelikaistainen maantie, jossa ajoradat eroteltu (90/110km/h) sekä keskikaiteelliset tiet, kuten ohituskaistaosuudet (110km/h).

Perusteluna tälle on ensinnäkin se, että autojen ja teiden turvallisuus on kasvanut huomattavasti. Toisena perusteluna on eurooppalainen yleinen moottoritienopeus 130 km/h sekä Ruotsissa hyvin toimiva 110km/h nopeusrajoitus mm. ohituskaistateillä.

Nopeusrajoituksia kannustavat nostamaan myös se, että matka-ajat lyhenevät ja raskaiden kuljetusten ohittaminen helpottuu isomman vauhtieron myötä, kuin se, että autoilijoita on "rangaistu" jo erinäisillä kustannusten kasvuilla, mm. polttoaineveron ja käyttöverojen kiristämällä. Vastapainona tälle autoilijoita tulisi myös palkita vapauttamalla turvallisia, nokkakolarit estäviä, osittain riista-aidoitettuja teitä korkeammille nopeusrajoituksille.

Lapin Keskustanuoret vaativat myös valta- ja kantatieverkoston parantamista niin, että pyritään kaikkialla vähintään 80 km/h nopeusrajoituksiin sekä että vaarallisia risteyskohtia vähennetään jatkossa ripeämmin.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Suomalaiset käyttävät vuorokaudessa matkustamiseen keskimäärin n. 15 km/vrk ja 27 min/vrk, 2018 julkaistun liikennetutkimuksen mukaan. Alueellisia eroja löytyy ja määrät ovat huomattavasti suurempia pitkien etäisyyksien maakunnissa, kuten Lapin maakunnassa. Koko maan kattava liikennenopeuksien nosto ei tuo merkittäviä hyötyjä matkan ollessa kohtuullisen lyhyitä ja matka-aika lyhenisi vain joitain minuutteja vuorokaudessa.

Keskustanuoret ei näe, että nopeusrajoitukset olis mikään rangaistuskeino tai palkitsemismuoto. Kantaverkko pitää sisällään hyvin erilaisia teitä ja kaikille ei sovi 80 km/h nopeusrajoitus. Keskustanuoret ymmärtää aloitteesta kumpuavan huolen autoilijoiden kurittamisesta erilaisilla kustannusten nousuilla, mutta niiden helpottamiseksi tulisi autoilusta tehdä halvempaa, kasvavien nopeuksien sijaan.

54. Lapin Keskustanuoret: pääradan nopeutta nostettava

Lapin Keskustanuoret esittävät, että raideliikennettä kehitetään nostamalla pääradan vähimmäisnopeus 200km/h tasolle. Tämä tapahtuu poistamalla tasoristeykset, korjaamalla radan kallistuksia ja uusimalla vaihteet suurnopeusvaihteiksi. Myös kaksoisraiteita tulee lisätä ruuhkien välttämiseksi. Pääradan nopeuden nosto Rovaniemelle saakka vähentäisi matka-aikoja huomattavasti ja edistäisi Suomen ilmastotavoitteita liikenteen siirtyessä enenevässä määrin raiteille.

Lapin Keskustanuoret huomioi myös sen, että junaliikennettä kulkee myös muilla rataosuuksilla ja samanlaisia perusparannuksia tulisi tehdä kaikkialla Suomen rataverkon alueella.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee tärkeänä toimivan raideliikenteen etenkin saavutettavuuden kannalta. Suomen rataverkon parannuksilla ja pääradan nopeuden nostamisella vähimmäisnopeudeltaan tasolle 200 km/h olisi hyötyä laajasti paitsi tavara- myös henkilöliikenteelle. Nykyisellään matka Rovaniemeltä Helsinkiin on nopeimmillaan 8 tuntia, mikä pakottaa matkustajia valitsemaan junan sijaan lentokoneen.

55. Lapin Keskustanuoret: opintotuen tulorajaja nostettava

Opintotuen tulorajat ovat tällä hetkellä liian alhaiset. Alhaiset tulorajat estävät opiskelijaa tienaamasta ja pakottavat opiskelijan elämään lainalla. Nykyisen 12 000 euron vuotuisen rajan korottaminen 18 000 euroon asti hyödyttäisi niin opiskelijaa kuin yhteiskuntaa. Lapin keskustanuoret vaativat opintotuen tulorajojen nostamista 18 000 euroon.

Nykyiset tulorajat eivät aja asiaansa suurituloisten opiskelijoiden etuuskien väärinkäytön estämiseksi, vaan ne rokottavat päätoimista, opinnoissaan edistyvää ja kohtuullisesti töitä tekevää opiskelijaa. Nykyiset tulorajat sotivat myös tutkittua tietoa vastaan, sillä Palkansaajien tutkimuslaitoksen mukaan opintotuen tulorajan nostaminen 18 000 euroon asti toisi valtion kassaan 5,9 miljoonaa euroa vuodessa ja poistaisi samalla haitalliset tulovaikutukset. Vaatimuksena opintotuen saamiseksi täytyy jatkossakin olla opintojen sujuminen kohtuullista vauhtia.

Tulorajojen korottaminen ei pakota yhtäkään opiskelijaa töihin, mutta se mahdollistaa opiskelijan elintason kohottamisen. Opiskelijan tulisi jo opiskeluaikana saada jalka oven väliin työelämään, joten tulorajojen nosto helpottaisi myös tätä. Lapin keskustanuorten mielestä ahkeruudesta ei missään nimessä tule sakottaa. Opintotuen tulorajojen nostaminen olisi tervetullut uudistus, joka ainoastaan helpottaisi ja hyödyttäisi kaikkia.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen

ja viittaa aloitteen 30 vastaukseen.

56. Lapin Keskustanuoret: Nuuska laillistettava suomessa

Lapin Keskustanuoret kannattaa nuuskan laillistamista Suomessa ja Suomen tulisi lähteä selvittämään mahdollisuutta asiaa koskevaan poikkeuslupaun. Tällä hetkellä verotulojen valuessa Ruotsiin kaikki nuuskasta aiheutuvat terveyskulut koituvat Suomen maksettavaksi. Lapin Keskustanuoret uskoo vahvasti siihen, että nuuskan käyttöä torjutaan parhaiten se laillistamalla. Nuuskan laillistaminen ei ainoastaan tuo verotuloja Suomeen vaan myös tietoa käyttäjistä ja niiden määrästä. Nuuskan säännelty verotus ja myynti auttaa kontrolloimisessa ja nuuskan korkea hinta

vähentää käyttöä. Nuuskan myynti Suomessa lopettaa myös sen salakuljetuksen ja pimeät markkinat.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Katso vastaus aloitteeseen 7.

57. Lapin Keskustanuoret: Nopeuskamerat merkittävä nopeusrajoituksin

Lapin Keskustanuoret esittävät nopeuskameroiden merkitsemistä kulloinkin voimassa olevalla nopeusrajoitukselle. Tieliikennettä valvovat nopeuskamerat eivät täytä tällä hetkellä tarpeeksi hyvin tehtäväänsä eli liikenteen turvallisuuden parantamista. Turvallisuuden kohentamiseksi nopeuskamerat tulisi merkitä paremmin niin, että jokaisen nopeuskameran välittömässä yhteydessä, kuten kameran yläpuolella, on ilmoitettu nopeusrajoitus. Vaikka autoilija ajaisi sallittua nopeutta, hän luontaisesti saattaa säikähtää nopeuskameraa ja jarruttaa. Tämä aiheuttaa liikenteessä vaaratilanteita etenkin 100 km/h alueilla, missä säikähtänyt autoilija saattaa jarruttaa vaistomaisesti nopeutensa yhtäkkiä jopa seitsemään kymppiin. Tämä aiheuttaa vaaratilanteen ja voi johtaa jopa vakavaan onnettomuuteen. Nopeuskameroiden selkeä merkitseminen nopeusrajoituksen avulla säästäisi parhaimmillaan ihmishenkiä ja vähentäisi kolarien riskiä.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Automaattinen liikenteen nopeusvalvonta on tehokas tapa lisätä liikenneturvallisuutta. Nopeuskameroita onkin sijoitettu pääasiassa vaarallisimmille tieosuuksille, kuten vilkkaille tai katveisille risteysalueille, joissa ylinopeuden aiheuttama liikenneonnettomuuden riski on erityisen korostunut. Nopeusvalvonnan tarkoituksen ei tule olla ylinopeussakkojen määrän maksimointi, vaan varmistaa, että ajonopeudet pysyvät sallituissa rajoissa näillä vaarallisimmilla tieosuuksilla.

Nopeuskameroiden yhteydessä ilmoitettava nopeusrajoitus lisäisi saada yhä useamman havaitsemaan kameran ja tietoiseksi vallitsevasta nopeusrajoituksesta. Tällöin liikenneturvallisuus parantuisi yhä useamman hidastaessa ajonopeutta riskialttiilla alueilla ja yhä harvemman tehdessä turhia paniikkijarrutuksia epätietoisena kameran alueella vallitsevasta nopeusrajoituksesta.

58. Lapin Keskustanuoret: Pienvesivoimaloista luovuttava

Lapin Keskustanuoret kiirehtii pienvesivoimaloista luopumista. Suomen hieman yli kahdesta sadasta vesivoimalasta reilu 150 kappaletta on alle viiden megawatin laitoksia. Pienillä voimaloilla on padottu kymmeniä jokia, mutta niiden osuus Suomen vesivoimatuotannosta on vain viisi prosenttia.

Useat pienvoimaloiden patoamista joista ovat meritaimen- tai lohijokia. Uhanalaiset lohikannat tarvitsisivat näitä jokia lisääntymistä varten. WWF:n teettämän kyselytutkimuksen mukaan enemmistö suomalaisista kannattaa pienten vesivoimaloiden purkamista.

Miltei kaksi kolmasosaa pienvoimalaitoksista on alle megawatin voimaloita. Pelkästään näiden jokien vapauttaminen vapauttaisi kymmenisen jokea vaelluskalojen käyttöön. Kaikkein pienimmistä voimaloista luopuminen ei näkyisi Suomen sähkömarkkinoilla käytännössä mitenkään.

Suomen valtio on edistänyt asiaa sopimalla voimalaitosten purkamisesta viimeksi Inarijärven, Laatokan ja Pielisen sivujoissa. Lunastamalla voimalaitokset pois ja purkamalla ne vahvistuvat luonnolliset kalakannat.

Lapin Keskustanuoret vaatii tuntuvaa valtionrahoitusta pienvesivoimalaitosten lunastamiseen, purkamiseen ja koskien ennallistamiseen.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ympäristö on keskustanuorille tärkeä arvo. Vaikka vesivoima onkin ilmastoystävällisimpiä keinoja tuottaa sähköä, on sillä myös ympäristölle haitalliset puolensa. Sähköntuotantomuotojen kehittyessä ns. tippavoimalat, eli pienimmät vesivoimalaitokset ovat menettäneet merkitystään energianlähteinä, mutta uhanalaisten vaelluskalakantojen vaellusesteinä ne ovat pitäneet asemansa. Tällöin voimalan haitat voivat ylittää hyödyt.

Vaelluskalakantojen palautumisen mahdollistaminen voisi uhanalaisten kalakantojen elpymisen myötä tuoda alueellisia lisätuloja esimerkiksi kalastusmatkailun sekä kotitarvekalastuksen kautta. Sähköntuotannollisesti merkityksettömimpien voimaloiden osalta nämä hyödyt voivat ylittää taloudellisesti jopa tuotetun sähkön arvon. Sähköntuotantoa voidaan siirtää kuivalle maalle, kalakantoja ei.

Joissain tapauksissa pienvesivoimaloiden säilyttämisellä voi olla ympäristölliset syyt, esimerkiksi voimaloiden ympäristöön muodostuneet ekosysteemit. Tällaisissa erityistapauksissa Keskustanuoret pitää voimaloiden säilyttämistä perusteltuna.

Pienimuotoinen vesivoima on mahdollista toteuttaa kestävän kehityksen mukaisesti esimerkiksi patoamattomuuteen perustuvilla ratkaisuilla. Tällaisia ovat mm. sivuvirtaturbiinit ja ikaikaiset vesirattaat.

59. Lapin Keskustanuoret: Kemi-Ounasjoki vapautettava vesivoimasta

Lapin Keskustanuoret esittävät, että Suomen valtio loisi strategian, jolla vesivoima alasajettaisiin ja voimalaitoksia varten rakennetut padot purettaisiin Kemijoesta väliltä Kemi-Rovaniemi. Tämän seurauksena Ounasjoelle olisi vaelluskaloilla vapaa kulku ja Kemi-Ounasjoesta tulisi jälleen yksi Euroopan merkittävimmistä lohijoista. Samalla Lapin Keskustanuoret vaatii, että Kemijoki Oy hoitaisi kalatalousveloitteensa rakentamalla toimivat kalaportaat kaikkiin jäljelle jääviin Kemijoen haarojen voimalaitoksiin.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

61. Lapin Keskustanuoret: Irti hömppäheinästä!

Kuten monilla muilla yhteiskunnan osa-alueilla, niin myös maatalousalalla ollaan lähitulevaisuudessa suurten muutospaineiden alla. Niin kannattavuus, huoltovarmuus, teknologinen kehitys kuin huoli ilmastostakin pakottavat meitä etsimään alalle ratkaisuja tulevaisuuden varalta.

Yksi merkittävistä jarruista kohti Suomen tämänhetkisen viljelyalan mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä on nykyisten tukikäytäntöjen mahdollistama ns. hömppäheinäviljely. Ilmiössä on kyse näennäisviljelystä, jossa tavoitteena on mahdollisimman pienillä kustannuksilla täyttää minimivelvoitteet peltopinta-alakohtaisen tuen saamiseksi, vailla tavoitetta tuottaa viljelyalalla maataloustuotteita. Usein tällaista viljelystä harjoitetaan sivutoimisesti ja niin pienissä tilakoissa, ettei edellytyksiä tuottavalle maataloudelle näiden kohdalla aina edes olisi.

Tällaisen näennäisviljelyn ylläpitäminen valtion varoin on paitsi hukkaan heitettyä rahaa, myös omiaan pitämään potentiaalisia viljelysmaita sellaisten viljelijöiden ulottumattomissa, joilla olisi halua ja mahdollisuuksia käyttää tätä maata hyödyllisemmin. Tilanne, jossa tukieuro voi olla peltolohkon ainoa viljelykasvi, on kertakaikkisen kestämaton.

Keskustanuoret näkeekin, että maataloustukien myöntämisperusteita tulee muuttaa siten, että peltotuella asetettaisiin tuotosvaatimus. Mallin tulisi olla paitsi selkeä, myös erilaiset tilakoot ja -tyypit huomioiva.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret maatalouspoliittisessa linjapaperissaan linjaa, että keskustanuoret eivät halua rajoittaa tilojen kokoa ja näkevät kaikenkokoiset ja tuotantosuuntaiset tilat arvokkaina. Kuitenkin nykytilanteessa tukijärjestelmä mahdollistaa näennäisviljelyn, jossa toiminnan ainoana tai pääasiallisena tarkoituksena on maataloustuen saaminen. Keskustanuoret näkee viljelyn kuitenkin aina tavoitteellisena toimintana. Pinta-alakohtaisille tuille saataisiin paras vastine, jos ne ohjattaisiin kannustamaan pinta-alan mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön. Esimerkiksi pinta-alakohtaiselle tuelle voitaisiin määrätä suurin sallittu osuus viljelytoiminnan tuloksesta, jolloin tuen saadakseen viljelyn olisi oltava aina tuottavaa.